

Tartalom

Összefoglalás.....	2
1. Nemzetközi kitekintés.....	3
2. A szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás helye a nemzetgazdaságban.....	5
2.1. Makrogazdasági jellemzők.....	5
2.2. Szervezeti, jogi keretek, működési környezet.....	5
2.3. Foglalkoztatás és kereset.....	6
2.4. Áralakulás.....	6
3. A lakosság többnapos belföldi turisztikai utazásai.....	7
3.1. A négy és annál több éjszakás belföldi turisztikai utak jellemzői.....	8
3.2. Az utazásból való kimaradás okai.....	9
4. A lakosság külföldi utazásai.....	10
4.1. A külföldre tett utazások száma és főbb jellemzői.....	10
4.2. A külföldi utazáshoz kapcsolódó költés.....	11
5. Nemzetközi utazások: a Magyarországra érkező külföldiek jellemzői.....	12
5.1. A Magyarországra érkező külföldiek száma és főbb jellemzői.....	12
5.2. A Magyarországra érkező külföldiek turisztikai és egyéb kiadásai.....	13
6. Szálláshely-szolgáltatás.....	16
6.1. Kereskedelmi szálláshelyek.....	16
6.2. Egyéb szálláshelyek.....	18
6.3. A nem üzleti céllal üzemeltetett közösségi szabadidős szálláshelyek.....	18
7. Utazásszervezés.....	19
8. Vendéglátás.....	20
9. Fürdők.....	21
10. Területi összehasonlítás.....	22

További információk, adatok (linkek)

Táblázatok

Módszertani megjegyzések, fogalmi meghatározások

Elérhetőségek

Összefoglalás

A turizmus a gazdaság sok ágazatát és a társadalom számos rétegét érintő tevékenység, életforma és fogyasztási szegmens. A gazdasági tevékenységek egységes (nemzetközi és hazai) ágazati osztályozási rendszere nem tartalmaz turizmustételt, a turizmus számos szakágazat együttes teljesítményével határozható csak meg. A turizmus mint virtuális ágazat 2014. évi teljesítményének egyes területeiről 2015 első felében már jelentek meg publikációk (így a *Kereskedelmi szálláshelyek forgalma* c. havi gyorstájékoztató, a *Nemzetközi utazások* negyedéves statisztikai tükör). Ez a kiadvány a magyarországi turizmus 2014. évi alakulását, a turizmus területén 2010-től lejátszódó folyamatokat mutatja be, az említetteknel részletesebben.

A **szálláshelyek** 2014-ben eredményes évet zártak. A turisztikai szálláshely-szolgáltatást nyújtó egységek 246 ezer szobát és 636 ezer férőhelyet biztosítottak ez évben a vendégek számára. A szobák és férőhelyek több mint fele a **kereskedelmi szálláshelyeken** volt elérhető. 2014-ben 9,6 millió külföldi és belföldi vendég 6,4%-kal több éjszakát töltött itt el, mint 2013-ban. Mind a belföldi, mind a külföldi vendégek és vendégéjszakák száma növekedett. A külföldi vendég-forgalom területileg erősen koncentrált: a vendégéjszakák több mint felét a fővárosban és további egynegyedét a Balatonnál regisztrálták. A külföldiek a legtöbb vendégéjszakát Budapesten, Hévízen és Bükön töltötték. A belföldi vendégéjszakák számát tekintve a három legnépesebb város Budapest, Hajdúszoboszló és Siófok volt. A kereskedelmi szálláshelyek 2014-ben összesen 333 milliárd forint bevételt realizáltak, folyó áron 11%-kal többet az előző évinél. 2014-ben a bevételekben a szállásdíjbevételek aránya 57, a szálláshelyi vendéglátásé 22, az egyéb szolgáltatásokból származó bevételeké 21% volt.

A kereskedelmi szálláshelyeken kívüli éjszakázási lehetőségek tekintetében 2014 végén 1495 településen 35 ezer hivatalosan regisztrált **egyéb szálláshelyi** vendéglátó 93 ezer szobával és 215 ezer férőhellyel várta a vendégeket. A szállásadók és a szobák száma 1%-kal csökkent, a férőhelyek száma stagnált 2014-ben, az előző évhez mérten. Az egyéb szálláshelyek fele a Balaton-part közeli településeken van. Az egyéb szállásadás vendégforgalmára a belföldi vendégek túlsúlya jellemző. A **nem üzleti céllal üzemeltetett közösségi szabadidős szálláshelyek** száma 8,3%-kal gyarapodott, 2014-ben 990 szálláshely üzemelt nem üzleti célú (nonprofit) egységként. A kiadható szobák száma 3,4, a szobai férőhelyeké 6,5%-kal növekedett. A nem üzleti célú szálláshelyek döntő része üdülőként üzemelt, az üdülők mellett a gyermek- és ifjúsági tábor volt a legelterjedtebb.

2014-ben a **magyar lakosság** közel fele vett részt belföldi utazáson. Az év során a hazai turisták 15 millió többnapos belföldi utazást tettek, és 61 millió napot töltöttek el ezek során, ami kismértékű pozitív változás az egy évvel korábbihoz képest. Az utazók leggyakrabban szórakozás, pihenés vagy rokon- és barátlátogatás miatt keltek útra, és – főként a rövidebb időtartamú utazások esetében – a lakóhelyük régióján belüli célpontot kerestek fel. A hazai turisták az egy évvel korábbinál 12%-kal többet, 295 milliárd forintot költöttek el utazásaik során, ebből 120 milliárd forint szálláshely-szolgáltatásra jutott. A belföldi turizmusból kimaradókat – bár csökkenő mértékben, de továbbra is – az anyagi lehetőségek hiánya tartja vissza az utazástól.

2014-ben 46 millió **külföldi** vendég 1460 milliárd forintot költött hazánkban. A látogatók száma 5,4, a kiadások összege 16%-kal nőtt. A külföldiek összes tartózkodási ideje 13%-kal, 110 millió napra emelkedett. A külföldi látogatóink kétharmada nem tölt egy napnál hosszabb időt Magyarországon. A szomszédos országokból tett, napon belüli beutazások száma jelentős – a teljes külföldilátogató-forgalom 70%-a. A turisztikai céllal érkezők aránya 38%, azon utazóké, akik e célból több napot is eltöltöttek Magyarországon 22%. Az egy napra érkezők kiadásainak összege 383 milliárd forint volt, jórészt az átutazók és a napi vásárlók kiadásai teszik ki. A több napra érkezők kiadásai 93%-át (1076 milliárd forintot) turisztikai célú utazások alkalmával költötték el nálunk.

A **magyarok** eközben 16 millió alkalommal utaztak **külföldre**, 1,9%-kal többször, mint előző évben. Jelentősen visszaesett a vásárlás céljából külföldre utazó magyarok száma, míg szabadidő eltöltése céljából 9,7, munkavégzés céljából 12%-kal utaztak többen, mint 2013-ban. Az utazók nyolctizede az Európai Unió valamelyik országát választotta céljául. Minden harmadik utazás német nyelvterületre (Németországba, Ausztriába vagy Svájcba) irányult. 2014-ben a magyar lakosság összesen 579 milliárd forintot köl-

tött el külföldön, 13%-kal többet, mint az előző évben, több mint háromnegyedét (455 milliárd forintot) turisztikai célú utazásokon, túlnyomó része a többnapos utazásokhoz kapcsolódott.

2014-ben a **turizmus exportja és importja**, vagyis a hazánkba érkező külföldi utazók és a külföldre utazó magyarok kiadásainak egyenlege 881 milliárd forint volt. Ezáltal az ágazat jelentősen hozzájárult az ország GDP-éhez.

A szálláshelykiadáshoz szorosan kapcsolódó turisztikai szolgáltatás a **vendéglátás**.

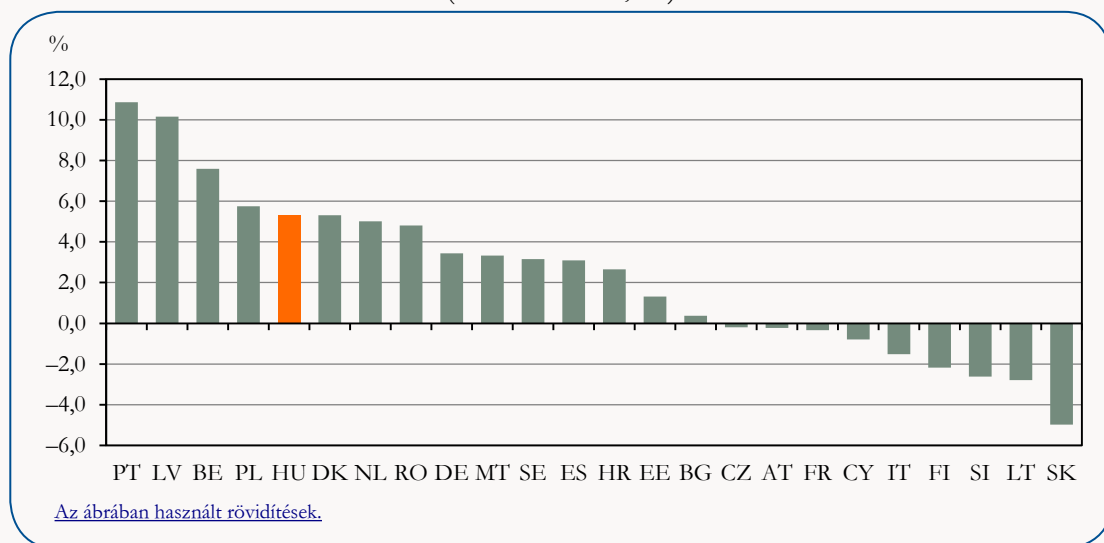
2014 végén több mint 53 ezer vendéglátóhely üzemelt Magyarországon. Közel 90%-uk kereskedelmi vendéglátásként működött. A vendéglátóhelyek száma az előző év végéhez képest csökkent, de régiók szerinti megoszlásukban számottevő változás nem történt. A vendéglátásból – az előzetes adatok alapján – 2014-ben folyó áron 816 milliárd forint árbevétel származott, 86%-a a kereskedelmi vendéglátásban realizálódott.

1. Nemzetközi kitekintés

2014-ben az Európai Unió országaiban¹ a turisztikai szálláshelyek vendégforgalma 2013-hoz képest 1,0%-os növekedést követően megközelítette a 2,7 milliárd vendégéjszakát. A tagországok közül a rendelkezésre álló adatok alapján a legtöbb vendégéjszakát Franciaországban és Spanyolországban (egyenként 402 millió), Olaszországban (371 millió), Németországban (367 millió) és az Egyesült Királyságban (297 millió) töltötték el. Az öt ország együttes teljesítménye lefedi az unió vendégforgalmának körülbelül héttizedét.

1. ábra

A vendégéjszakák számának változása az Európai Unió turisztikai szálláshelyein, 2014*
(előző év = 100,0%)

* Egyesült Királyság, Görögország, Írország és Luxemburg nélkül.

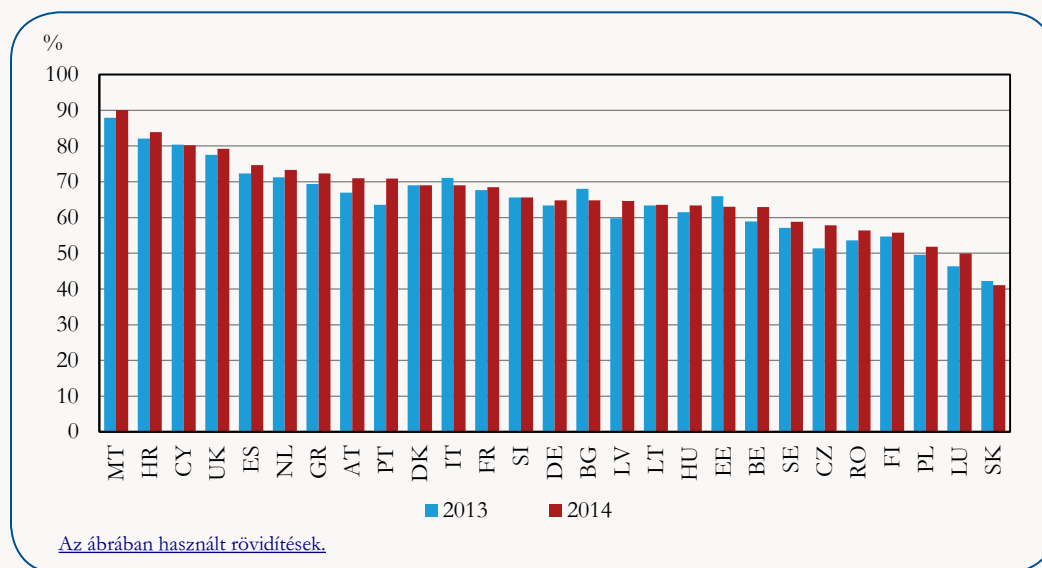
A turisztikai szálláshelyek vendégforgalma a tagországok többségében növekedett. Ugyanakkor a 2014. évi enyhe tél következtében a hagyományosan téli sportokra építő célországokban a vendégéjszakák száma csökkent: az olasz (1,5%), a szlovén (0,6%), a francia (0,4%) és az osztrák (0,2%) szálláshelyeken kisebb, a szlovák szálláshelyeken nagyobb mértékben (5,0%-kal).

A külföldivendég-éjszakák aránya az unióban átlagosan 45%, Máltán, Cipruson és Horvátországban a legmagasabb (96, 94 és 92%) Romániában, Németországban, Lengyelországban és Svédországban a legalacsonyabb (19, 20–20 és 23%). A szálláshelyek szobakihasználtsága a főszezonban Máltán, Horvátországban a legmagasabb (80% feletti), Szlovákiában és Luxemburgban a legalacsonyabb (50% alatti).

¹ Az Eurostat adatbázisában 2015. május 12-én rendelkezésre álló adatok alapján.

2. ábra

A turisztikai szálláshelyek augusztusi szobakihasználtsága az Európai Unióban

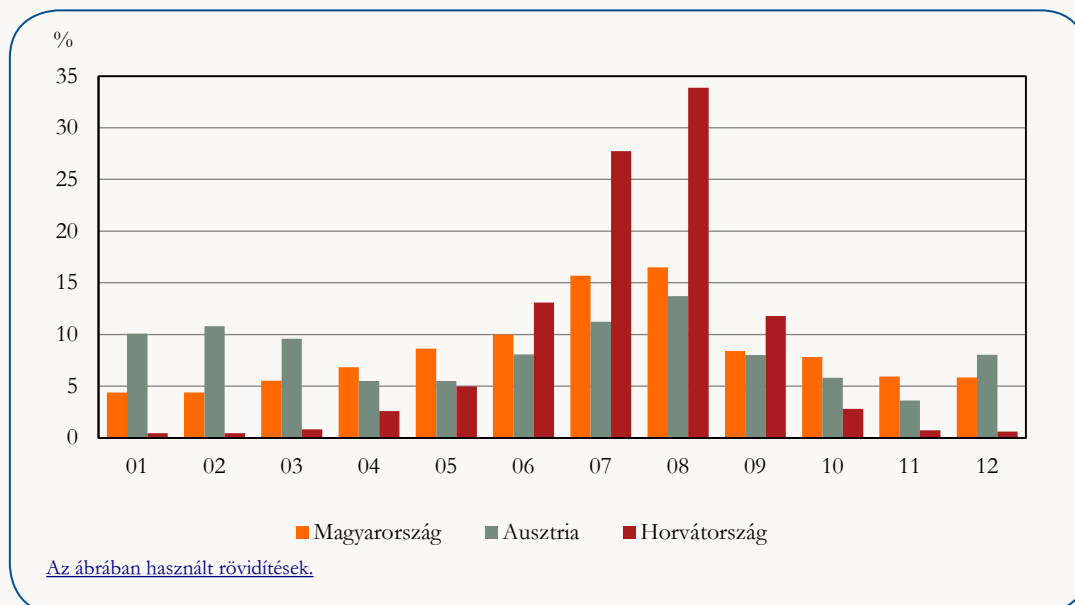

* Írország nélkül.

A turizmus jellegéből adódóan a vendégforgalom erős szezonalitást mutat az éven belül. Az EU-ban a vendégforgalom harmada általában a főszezonban (július–augusztus) valósul meg. Ugyanakkor a tagállamok között a turizmusban való részvétel motivációja miatt a szezonálisban jelentős eltérések adódhatnak. Horvátországban a vendégforgalom közel 90%-a június–szeptemberben valósul meg, Ausztriában lényegesen egyenletesebb a forgalom megoszlása, itt a síszezon miatt a téli hónapokban közel ugyanolyan vendégforgalmat regisztrálnak, mint nyáron.

3. ábra

Az éves vendégforgalom havi megoszlása, 2014

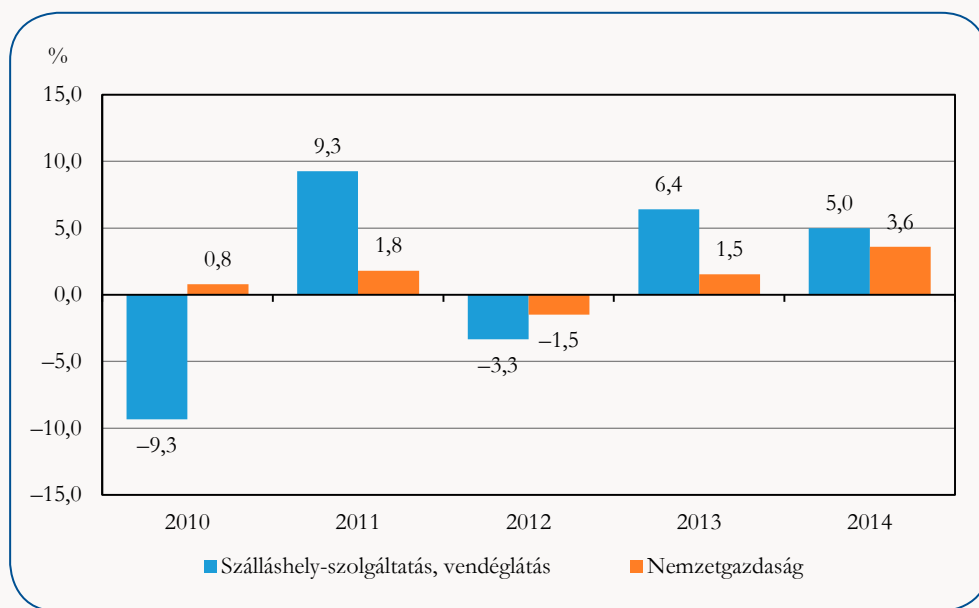
2. A szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás helye a nemzetgazdaságban

2.1. Makrogazdasági jellemzők

Annak ellenére, hogy a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (I) nemzetgazdasági ág nem fedi le teljes egészében a turizmust, az e körben tapasztalható trendek jól kifejezik a gazdasági szegmens helyzetét. Az előzetes becslések szerint ennek a gazdasági ágának a bruttó hozzáadott értékkel mért teljesítménye 2013 után 2014-ben ismét jelentősen (5%-kal) nőtt, meghaladja a GDP növekedési ütemét is.

4. ábra

A bruttó hozzáadott érték alakulása
(előző év = 100,0%)

A nemzetgazdasági ág **beruházásainak** értéke a 2013. évi 12%-os bővülést is túlszárnyalva 2014-ben 13%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest, és 44 milliárd forintot tett ki.

2.2. Szervezeti, jogi keretek, működési környezet

A turizmus alapágazataiban (szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, utazásközvetítés, utazásszervezés) összesen 31 ezer társas, valamint 46 ezer egyéni **vállalkozás** volt nyilvántartva az év utolsó napján. A társas vállalkozások többsége (több mint 24 ezer) kft. formában működött, mintegy 6 ezer vállalkozás pedig betéti társaságként. Mind a társas, mind az egyéni vállalkozások száma kismértékben csökkent az egy évvel korábbihoz képest.

A Magyarországon **regisztrált** 4428 **kereskedelmi szálláshelyet** több mint 3628 vállalkozás üzemeltette. Az üzemeltetők 87%-a egy, 9%-a kettő, a többi pedig három vagy annál több szálláshelyet működtetett. Mindössze 23 olyan vállalkozás működött 2014-ben, amely hálózatként üzemelt.² A vállalkozások 60%-a tartozott a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágba.

² Hálózatnak tekintjük a legalább 6 szálláshelyet üzemeltető vállalkozásokat.

2.3. Foglalkoztatás és kereset

A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban a vállalkozások 2014-ben 168 ezer főt foglalkoztattak, ami a nemzetgazdaság egészében foglalkoztatottak (4,1 millió fő) 4,1%-át jelenti. Az előző évhez képest 208 ezer fővel nőtt a foglalkoztatottak száma a nemzetgazdaságban, ebből 10 ezer fővel az I nemzetgazdasági ágban, vagyis 2014-ben – az ág 2013-as, szűkülő foglalkoztatási szintje után – a nemzetgazdaság egészében számított 5,3%-os foglalkoztatásbővülés üteménél az I ágban dinamikusabb, 6,4%-os bővülés történt. A nemzetgazdaság egészét tekintve a női foglalkoztatottak aránya elmarad a férfiakétól, az I ágban azonban 58%-os részarányt képvisel. A jelenség az alkalmazásban állók körében is jelen van.

1. tábla

Az alkalmazásban állók száma és keresete

Megnevezés	2010	2013	2014
Alkalmazásban állók száma, ezer fő ^{a)}			
Nemzetgazdaság	2 701,9	2 700,2	2 823,1
Ebből: szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	84,4	77,2	80,9
Havi bruttó kereset, ezer forint ^{b)}			
Nemzetgazdaság	132,6	151,1	155,7
Ebből: szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	91,1	96,1	100,3

a) Forrás: stADAT 2.1.30. [Az alkalmazásban állók létszáma a nemzetgazdaságban.](#)

b) Forrás: stADAT 2.1.35. [Az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a nemzetgazdaságban.](#)

A havi **bruttó átlagkereset** a teljes nemzetgazdasági átlagot tekintve 238 ezer, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágban az egy évvel korábbihoz képest – nominálisan – 4,4%-kal nőtt, 153 ezer forint volt.

Az alkalmazásban állók havi **nettó átlagkeresete** 2014-ben 100 ezer forint volt a nemzetgazdasági ágban, ezen belül a fizikai foglalkozásúak 83, a szellemi foglalkozásúak 152 ezer forintot vihettek haza. Összességében a nominális átlagkeresetek az előző évinél 4,4%-kal magasabbak, de még így is a nemzetgazdasági ágak közül a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban alkalmazásban állók átlagkeresete volt a legalacsonyabb, a nemzetgazdasági átlagnak csupán a 64%-a.

2.4. Áralakulás

Az I nemzetgazdasági ágban a teljes nemzetgazdasággal ellentétben nőtt a fogyasztóiár-színvonal az év során. Az ágban működő vállalkozások 2,4%-os áremelést tudtak érvényesíteni. Ezen belül a vendéglátás ágban 2,4, a szálláshely-szolgáltatás ágban 2,5%-os áremelkedés történt.

A forint euróhoz viszonyított éves átlagos árfolyama 4,0%-kal gyengült 2014-ben.³

³ Forrás: Magyar Nemzeti Bank – az MNB napi középárfolyamai alapján.

3. A lakosság többnapos belföldi turisztikai utazásai

A magyar lakosság 37%-a tett 1–3 éjszakás és 26%-a ennél hosszabb időtartamú utazást 2014-ben, ami azt jelenti, hogy az év során a lakosság közel fele vett részt legalább egy alkalommal többnapos belföldi turisztikai célú utazáson. A turizmusban való részvételt számos tényező befolyásolja: a lakóhely településének nagysága és régiója, az iskolai végzettség, a gazdasági aktivitás, az életkor, legfőképpen a háztartás vagyoni helyzete.

Miközben a gazdaságilag erősebb régiókban élők több mint fele utazott legalább egy alkalommal az év során, az Alföldön, a Dél-Dunántúlon és Észak-Magyarországon lakók részvétele mindössze 39–45% volt. A kisebb települések lakói is jóval kisebb aránnyal tettek turisztikai célú utazást, mint a nagyvárosokban, elsősorban a fővárosban élők.

Az iskolai végzettség is jelentős hatással van az utazási aktivitásra: a képzettebb rétegek magasabb igényei, illetve lehetőségei a turizmus tekintetében is megmutatkoznak. A felsőfokú végzettségűek több mint kétharmada, a középfokú végzettséggel rendelkezők 47%-a, az alacsony fokú végzettségűeknek 29%-a utazott el több napra az időszak során.

A dolgozók és a tanulók jóval gyakrabban tesznek belföldi utazásokat, mint a munkanélküliek vagy a nyugdíjasok.

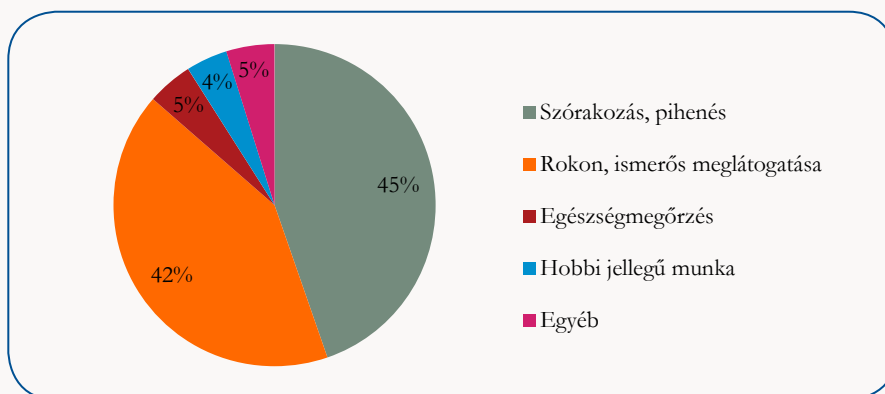
A háztartások anyagi helyzete, a **nyaraló-, illetve személygépkocsi-használata** szintén igen jelentős hatással van az utazási aktivitásra. A nyaralóval, hétvégi házzal rendelkező, illetve a személygépkocsit használó háztartások lényegesen nagyobb arányban számoltak be utazásról, mint azok, akik ezekkel nem rendelkeznek.

Az utazók 2014-ben 15 millió utazás alkalmával mintegy 61 millió napot töltöttek el, ami 3,3, illetve 0,8%-os növekedés az egy évvel korábbihoz képest. Ez a rövidebb, hétvégi típusú turisztikai utazások korábinál nagyobb népszerűségének a következménye.

Az utazások két legjelentősebb **motivációja** a szórakozás, pihenés, valamint az ismerős meglátogatása. Az utazással töltött idő 86%-át e célok valamelyikére fordították. Az egészségmegőrzésnek 4,6, a hobbi jellegű munkavégzésnek 4,2%-os volt a részesedése az év során.

5. ábra

A belföldi utazáson töltött idő megoszlása motiváció szerint, 2014

Az utazások motivációjával szoros összefüggésben van, hogy az **igénybe vett szállástípusok** között kiemelkedően magas a rokonok, ismerősök által biztosított szállás (46%) részaránya, míg 13%-ot képvisel a saját második otthonban, nyaralóban töltött idő. A kereskedelmi szálláshelyek közül a szállodák (26%) voltak a népszerűbbek.

Az utazási idő viszonylatában az utazások háromnegyedénél személygépkocsit, 14%-nál autóbust, 11%-nál vonatot vettek igénybe.

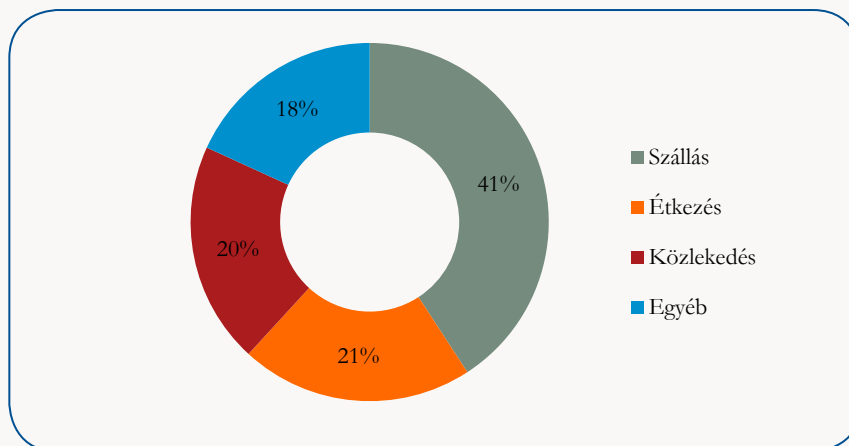
Többnapos belföldi turisztikai utazásokhoz kapcsolódóan a lakosság 295 milliárd forintot költött, folyó áron 12%-kal többet, mint egy évvel korábban. Ez lényegesen meghaladja az utazások számánál, illetve az eltöltött időnél mért növekedést. Ennek oka, hogy azok, akik részt vettek belföldi utazáson,

a korábbinál többet költöttek, így az egy utazó egy napjára jutó költség a 2013. évihez képest 11%-kal, 4800 forintra nőtt.

A teljes belföldi turisztikai fogyasztás 41, illetve 21%-át szálláshely-szolgáltatásokra, illetve vendéglátó-szolgáltatások és élelmiszerek vásárlására, 20%-át közlekedésre (beleszámítva az üzemanyag-vásárlásokat is) fordították a hazai turisták.

6. ábra

Költésszerkezet a többnapos belföldi utakon, 2014

Az **utazók napi költése** az egészségmegőrzési (wellness) célú utazások esetén kiemelkedően magas, több mint 9 ezer forint, az egyéb pihenési célú utazásoknál 7 ezer forint volt. A legkisebb anyagi ráfordítással az ismerős meglátogatása, illetve a hobbimunka miatti utazások jártak.

3.1. A négy és annál több éjszakás belföldi turisztikai utak jellemzői

Legalább négyéjszakás távolléttel járó belföldi turisztikai utazáson a **lakosság 26%-a** vett részt 2014-ben.

A **gazdasági aktivitás** tekintetében a dolgozók és a tanulók 28, illetve 27, a nyugdíjasoknak azonban csak 22%-a tett 4 és annál több éjszakás utazást.

Még a gazdasági aktivitásnál is nagyobb hatás mutatható ki az **iskolai végzettség** tekintetében. A felsőfokú végzettségűek 40, a középfokú végzettségűek 25, az alacsony végzettségűek 14%-a tett négy vagy annál több éjszakás utazást.

A **hétvégi házzal, nyaralóval** rendelkező háztartásokban élők 61%-a utazott el hosszabb időre, akár a saját nyaralójába, akár más szálláshelyre. A **személygépkocsit** használók 32, a személygépkocsival nem rendelkezők 22%-a utazott belföldön.

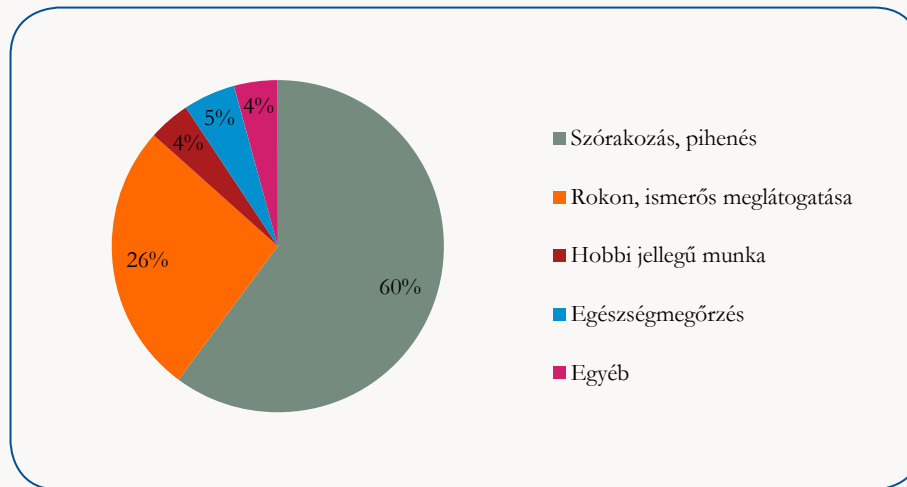
Az év folyamán a lakosság 4 millió négy vagy annál több éjszakás belföldi turisztikai célú **utazást** tett, melyek során 29 millió napot töltött el, 4,5, illetve 4,9%-kal kevesebbet, mint a bázisidőszakban. Az átlagos tartózkodási idő 7,3 nap volt.

A hosszú időtartamú utazásokat erős **szezonális ingadozás** jellemzi, az eltöltött idő több mint fele a III. negyedévre koncentrálódik. Bár rokonlátogatási célú utazások esetében a IV. negyedév is rendkívül erős, jelentős részben a karácsony miatt, az egészségmegőrzési célú utak esetében pedig kevésbé markáns a szezonális ingadozás az év során.

A négy vagy annál több éjszakás utazások legfontosabb **motivációja** a pihenés, üdülés, az eltöltött idő 60%-a ehhez köthető. Emellett más, kikapcsolódási célú (egészségmegőrzés, hobbimunka) utazások is számottevő részarányt képviselnek. Az ismerős meglátogatása céljából történt utazásokon eltöltött idő az összes utazás időtartamának 26%-a.

7. ábra

A belföldi utazáson töltött idő megoszlása a négy vagy annál több éjszakás utakon, 2014

A belföldi utazásra fordított idő felét saját nyaralóban, második otthonban vagy ismerős által biztosított **szálláson** töltötték. Szállodát 30%-ban vettek igénybe az utazók.

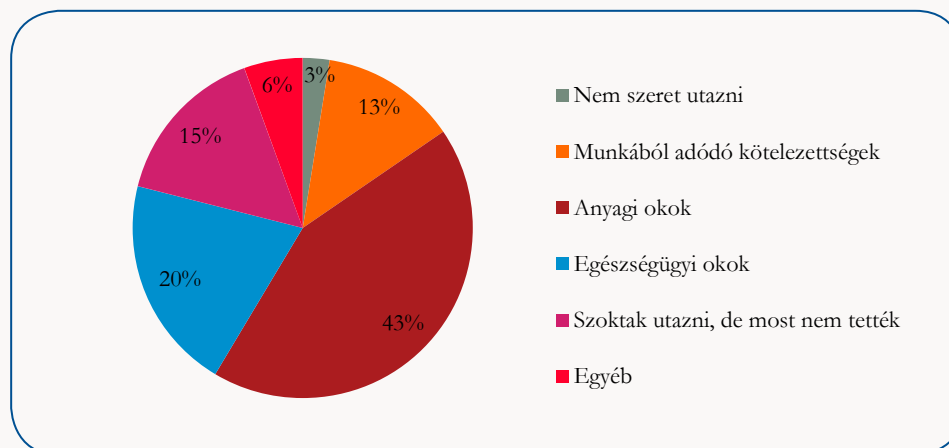
A négy vagy annál több éjszakás utazásokra a lakosság 144 milliárd forintot költött, folyó áron számítva az előző évinél 7,0%-kal többet. A belső szerkezetét tekintve a kiadások 46%-át szállásra, 22, illetve 14%-át étkezésre és közlekedésre fordították az utazók. Az egy utazó egy napjára jutó kiadás 5 ezer forint volt, ami 13%-kal haladja meg az egy évvel korábbit. A kiadások növekedésének motorja tehát nem az utazások számának, illetve időtartamának növekedése, hanem a napi költés jelentős emelkedése volt.

3.2. Az utazásból való kimaradás okai

A magyar lakosság több mint fele nem utazott el belföldi úti céllal úgy, hogy a meglátogatott helyen éjszakai szállást foglaljon. Ennek legfőbb indoka az anyagi lehetőségek hiánya, a 2010-ban mért 47%-ról ez az arány a válság során 50% körülre növekedett, majd 2014-ben ismét a válság előtti szint közelébe esett vissza. Erre a Kelet-Magyarországon élők utaltak az átlagnál nagyobb arányban. A másik két leggyakrabban említett ok az egészségügyi problémák és a munkából adódó kötelezettségek.

8. ábra

Az utazásból való kimaradás oka, 2013

4. A lakosság külföldi utazásai

4.1. A külföldre tett utazások száma és főbb jellemzői

A lakosság 2014-ben **összesen** 16 millió alkalommal utazott külföldre – nagyrészt a schengeni belső határszakaszokon, illetve a Liszt Ferenc Repülőtéren keresztül –, ez 1,9%-os növekedést jelent 2013-hoz viszonyítva. Jelentősen visszaesett a vásárlás céljából külföldre utazó magyarok száma (különösen a szlovák határszakaszon), míg szabadidő eltöltése céljából 9,7, munkavégzés céljából 12%-kal utaztak többen, mint 2013-ban.

Az utazások közel 55%-át **turisztikai céllal**, azaz szabadidős vagy üzleti motivációval tették a magyarok. A turisztikai célú utazások 45%-a (4 millió alkalom) volt **egynapos**, éjszakázás nélküli utazás. Az előző évekkel szemben 2014-ben emelkedett az egynapos, hivatalos célú, üzleti utazások száma.

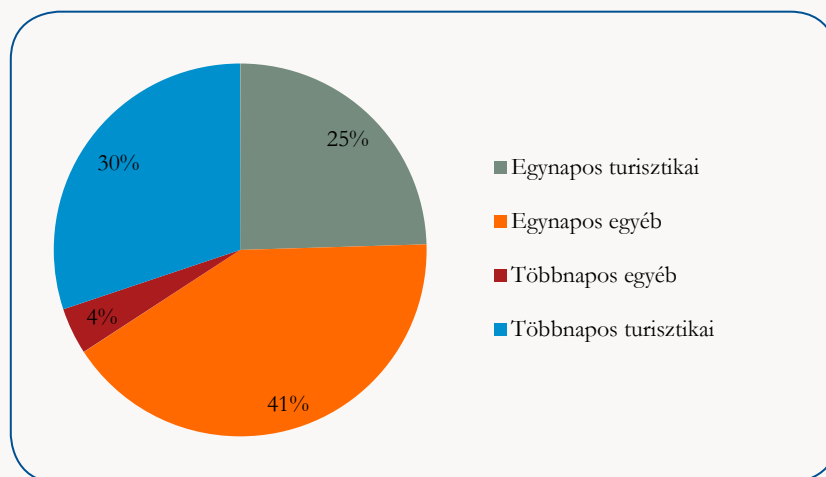
A szabadidő eltöltésének céljából – elsősorban üdülési, kikapcsolódási, természetjárási és rokonlátogatási motivációval – egy napra külföldre látogatók száma 3,4%-kal nőtt 2013-hoz képest, megközelítette a 3,8 millió alkalmat.

Az egy napra turisztikai célból utazók a szomszédos országokat és – igen alacsony számban – Csehországot, Németországot és Bulgáriát keresték fel. A leggyakoribb célországok Ausztria és Szlovákia voltak, ebbe a két országba irányult az egynapos turisztikai utazások négyötöde.

A turisztikai célú utak 55%-a **többnapos** utazás volt 2014-ben. A többnapos turisztikai célú utak száma az előző évben tapasztalt kismértékű növekedés után jelentősen nőtt. A turisztikai utazásokon belül a szabadidős turizmus szerepe a döntő, aránya az összes többnapos utazáshoz viszonyítva 81, az üzleti céllal tett utazásoké 7,7%. A szabadidős célból külföldre látogatók túlnyomó részének üdülés, városnézés, illetve rokon- és barátlátogatás volt a fő motivációja. A többnapos üzleti utak száma – az előző években tapasztalt csökkenést követve – 2014-ben további 4,5%-kal mérséklődött 2013-hoz képest.

9. ábra

A külföldi utazások megoszlása, 2013

A több napra turisztikai céllal külföldre utazók több mint fele (53%-a) fizetős szálláshelyeken, ezen belül főként szállodákban és panziókban száll meg. A nem fizető szálláshelyet választók között a barátoknál, rokonoknál megszállók voltak többségben. A többnapos turisztikai utazások negyedét, ezen belül az üzleti utak 52%-át szervezték utazási irodán keresztül 2014-ben.

A turisztikai motivációval több napra külföldre indulók a szomszédos **országok** mellett nagy számban keresték fel Németországot, Csehországot, Olaszországot és Franciaországot. Az utazók több mint nyolctizede az Európai Unió valamelyik országát választotta céljául. Minden harmadik utazás német nyelvterületre (Németországba, Ausztriába vagy Svájcba) irányult. Az Egyesült Államok volt az egyetlen Európán kívüli célország az első 15 legkedveltebb célország között.

Összességében a turisztikai célból kiutazók között 2013-hoz hasonlóan 2014-ben is nagyobb volt a férfiak aránya. A turisztikai céllal külföldre látogatók 47%-a a 25–44 éves korosztályba, 35%-a a 45–64 éves korosztályba tartozott.

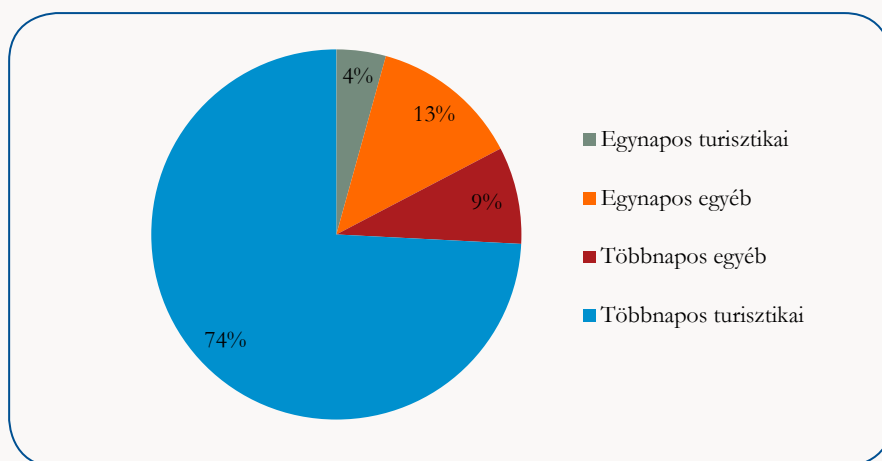
2014-ben a lakosság **összesen** 47,7 millió napot töltött külföldön. A 2013-as 2,9%-os növekedés után 5,8%-kal nőtt a külföldön töltött napok száma. Az összes külföldön töltött nap 73%-a kapcsolódott **turisztikai** motivációhoz, annak is túlnyomó részét (94%-át) a szabadidős turizmus jelentette. Míg egy többnapos utazás átlagos hossza 2013-ban 6,9 nap volt, addig 2014-ben 6,6 napra csökkent.

4.2. A külföldi utazáshoz kapcsolódó költség

2014-ben a magyar lakosság **összesen** 579 milliárd forintot költött el külföldön – 13%-kal többet, mint az előző évben –, több mint háromnegyedét (455 milliárd forintot) **turisztikai célú utazásokon**, amelynek túlnyomó része a többnapos utazásokhoz kapcsolódott. Egy fő egy napon átlagosan 12 100 forintot költött, 6,6%-kal többet, mint 2013-ban. Az egy napra jutó költség az éjszakázás nélküli utak esetében 9300, míg a többnapos utaknál 12 900 forint volt.

10. ábra

A külföldre látogatók költségének az utazás típusa szerinti megoszlása, 2014

Az **egy napra látogatók** 2013-hoz képest 10%-kal többet, 100 milliárd forintot költöttek külföldön, jelentős része (62 milliárd forint) a vásárlási célú utazásokhoz kötődött. Az egy napra utazók költése a növekedés ellenére – folyó áron – nem érte el a 2011. évi szintet. A többnapos utakhoz kapcsolódó kiadás 13%-kal nőtt, és 479 milliárd forint volt 2014-ben.

A **külföldre látogatók fogyasztási szerkezete** lényegesen különbözik az egy, illetve a több napra látogatók esetében. Az egy napra látogatók kiadásaik 67%-át élelmiszer, ital, üzemanyag és egyéb árucikkek vásárlásra fordították. A több napra látogatók kiadásaik közel felét szálláshely- és vendéglátó-szolgáltatások igénybevételére, illetve üzemanyag-vásárlásra költötték külföldön.

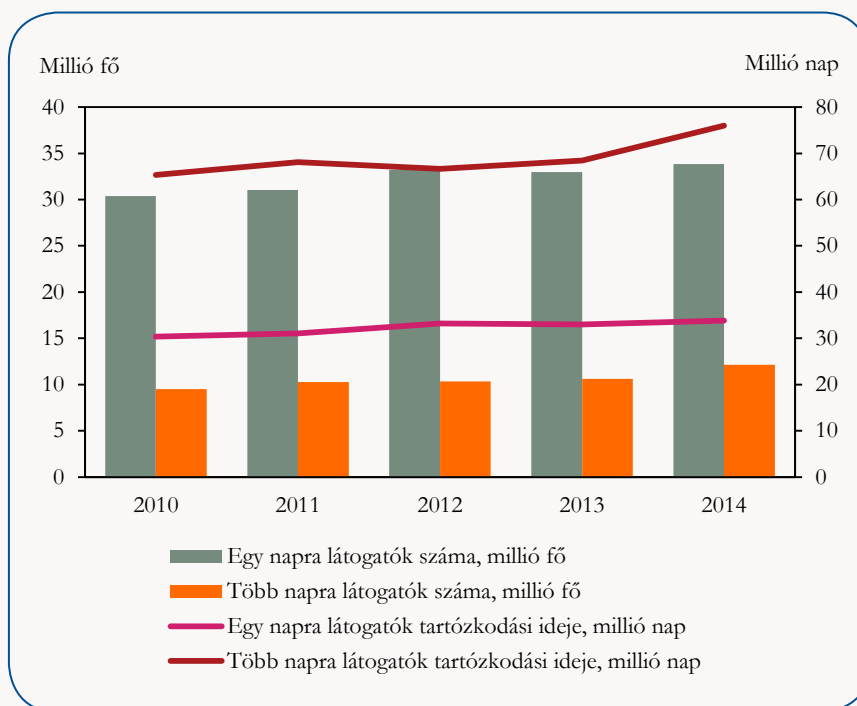
5. Nemzetközi utazások: a Magyarországra érkező külföldiek jellemzői

5.1. A Magyarországra érkező külföldiek száma és főbb jellemzői

2014-ben a külföldiek 46 millió látogatást tettek Magyarországon, 5,4%-kal többet, mint előző évben. A növekedés elsősorban az egy napnál hosszabb idejű utazások számának emelkedésével magyarázható. Az egy napra látogatók száma 2,6, az 1–3, valamint a négy vagy annál több éjszakára látogatóké 15 és 13%-kal nőtt. A külföldi látogatók 97%-a az európai országokból érkezett. A szomszédos országok állampolgárai 32 millió alkalommal tettek utazást hazánkba – ez a teljes külföldilátogató-forgalom 70%-át tette ki –, ami jól érzékelteti Magyarországnak a környező országokkal való aktív gazdasági kapcsolatát. A külföldi beutazók több mint egyötöde (22%) szlovák, 18%-a román, 16%-a osztrák, 7%-a szerb állampolgár. A szomszédos országokból érkezők mellett továbbra is kiemelkedő a német látogatók száma (2,9 millió fő), akik kétharmada turisztikai célú utazó volt.

11. ábra

A Magyarországra érkezők száma és tartózkodási ideje

2014-ben a 46 millió külföldi utazó 74%-a (34 millió fő) egy napra, 26%-a több napra érkezett Magyarországra.

Az egy napra látogatók száma 2,6%-kal nőtt, főként az átutazások, másrészt az egy napon belüli turisztikai célú utak élénkülése folytán. Az egy napra látogatók az év egészében többen érkeztek, mint 2013-ban, kivéve a főszezonnak számító július–szeptemberi időszakban – ezen időszak alatt számuk 0,6%-kal csökkent. Az egy napon belüli utak 79%-a nem turisztikai célú: 44%-a átutazás, 6%-a munkavégzés és üzletelés, 27%-a vásárlási célú utazás. A vásárlási céllal érkezők közel egyötöde szlovák és osztrák vásárló – 46 és 32% –, a románok aránya 11%. Az előző évhez viszonyítva a vásárlók száma 12%-kal csökkent. A turisztikai utazások az egynapos utak közel egyötödét tették ki – jellemzően városnézések, kirándulások, rokon- és barátlátogatások –, számuk 22%-kal nőtt az előző évhez viszonyítva.

2014-ben a Magyarországra, több napra érkező külföldiek száma 14%-kal nőtt. A klasszikus értelemben vett turisták száma – akik több napra, turisztikai célú utazást tesznek – 12%-kal emelkedett,

a legalább egy éjszakát hazánk területén eltöltő átutazók száma harmadával bővült, ezzel ellentétben az üzleti utazók száma 22%-kal elmaradt az előző év adataitól. A szabadidős utazási céllal érkezők közül a cseh és a szlovák látogatók száma jelentős mértékben, több mint másfélszeresére emelkedett, a románok harmadával, az osztrákok negyedével érkeztek többen, mint 2013-ban. A turisztikai szempontból elsődleges küldő piacnak számító német látogatók – akik a többnapos látogatások közel ötödét tették ki – 7%-kal érkeztek többen szabadidős céllal. A több napra tervezett szabadidős utazási célok közül a városnézés, valamint a rokon- és barátlátogatás a leggyakoribb, ezt követik az üdülések, amelyek együtt ezen utazási csoport érkezéseinek több mint felét adják. 2014-ben a szabadidős utazásokon belül a gyógykezelést és egészségmegőrző kezeléseket igénybe vevők száma nőtt a legnagyobb mértékben, több mint egyharmadával, a városnézők negyedével érkeztek többen. A rövid, 1–3 éjszakás látogatások száma 15, a négy vagy annál több éjszakás látogatásoké 13%-kal nőtt.

Az **1–3 éjszakás utazások** növekedése főként a szlovákok, az osztrákok és a románok utazási kedvének emelkedésének köszönhető. 2014-ben a szlovákok 47, az osztrákok 34%-kal érkeztek többen, leginkább rokon- és barátlátogatás és üdülési céllal. Az 1–3 éjszakás utazási kategóriában a román utazók számának növekedését nagyrészt az átutazók számának 25%-os gyarapodása okozta, akik utazásuk során egy éjszakát hazánkban töltöttek, valamint a rokonlátogatások is megélnkültek (15%-kal). Német látogatóink eközben 9%-kal kevesebb 1–3 éjszakás utazást tettek Magyarországra, mint 2013-ban. Számuk leginkább az üdülés, szórakozás utazási célt jelölők körében csökkent a leginkább.

A négy vagy annál több éjszakára érkező külföldiek 5,7 millió látogatást tettek Magyarországra – a külföldiek összes beutazásainak 12%-át. Ezen utazások száma 13%-kal nőtt, és szinte teljes egészében – 96%-ban – turisztikai utazás volt. Az öt napnál hosszabb idejű utazások közel egyharmada rokon- és barátlátogatás – főként németek, olaszok és románok érkeznek e céllal. Az üdülést, szórakozást legnagyobb arányban kereső állampolgárok a németek, a lengyelek és a csehek voltak. A körutazók, városnézők és a gyógy- és egészségmegőrzési céllal érkezők aránya egyaránt 18–18%. Az előbbi utazási cél esetében az Egyesült Államokból és az Egyesült Királyságból érkezők aránya jelentős (10 és 8%), míg a gyógy- és preventív kezelésekre németek és osztrákok érkeznek nagy arányban. (A négy vagy annál több éjszakára érkező németek száma több mint egyharmadával bővült, ennek köszönhetően a huzamosabb időt hazánkban eltöltő német utazók száma 13%-kal nőtt.)

2014-ben a **külföldi látogatók 110 millió napot töltöttek el** Magyarországon, **8,3%-kal többet**, mint az előző évben. Az emelkedés szinte teljes mértékben a több napra látogatók utazásainak élénküléséből adódik. A látogatók átlagos tartózkodás ideje 2,3 napról 2,4 napra nőtt. Az **egy napra látogatók** utazásaik során 34 millió napot töltöttek Magyarországon, 2,6%-kal többet, mint előző évben. A több napra érkező külföldiek átlagos tartózkodási ideje a négyéjszakás vagy annál hosszabb látogatások idejének rövidülésével 6,4 napról 6,3 napra csökkent.

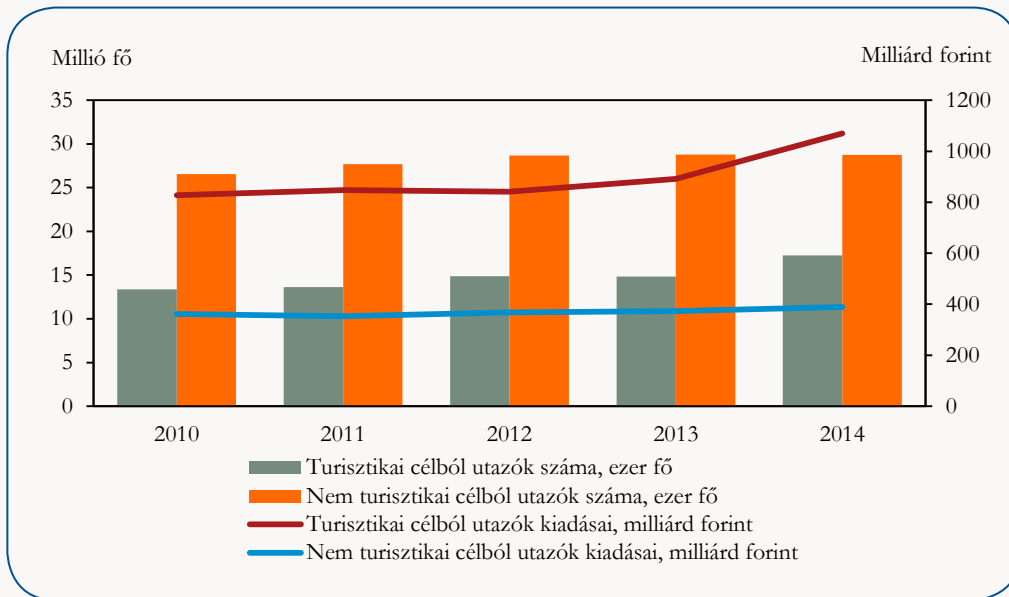
2014-ben a szabadidős utazások átlagos tartózkodási ideje 4,2 nap volt. Az üzleti utazók átlagban 3,3 napot, a tanulási céllal érkezők egy utazáshoz kapcsolódóan 20,5 napot töltöttek Magyarországon. A külföldiek a tulajdonukban lévő saját ház, nyaraló felkeresésekor egyidejűleg öt napot tartózkodtak az ingatlanban. A több napra érkezők átlagos tartózkodási idejét csupán a tanulási, a gyógykezelési és az üdülési céllal érkezők itt tartózkodása haladja meg.

5.2. A Magyarországra érkező külföldiek turisztikai és egyéb kiadásai

2014-ben a hazánkba látogató **külföldiek magyarországi kiadásainak összege 1460 milliárd forint volt**, és 15,5%-kal meghaladta az előző évi bevételeket. A **turisztikai célú kiadások 20%-kal emelkedtek**: ezen belül a gyógy- és egészségmegőrzésre, a városnézés, körutazásra, valamint a rokonlátogatásokra fordított összegek nőttek a legnagyobb mértékben (43, 39 és 16%-kal). Az üdülésre, szórakozásra költött és az üzleti utazásokhoz kapcsolódó összegek 2 és 10%-kal csökkentek. A nem turisztikai bevételek eközben 4%-kal emelkedtek.

12. ábra

A Magyarországra érkező külföldi látogatók számának és magyarországi kiadásainak alakulása

Az **egy napra látogató külföldiek** – a közel 34 millió alkalommal tett magyarországi útjuk során – **383 milliárd forintnyi, az előző évinél 11%-kal nagyobb értékben** vásároltak termékeket, szolgáltatásokat a hazai kereskedőktől, szolgáltatóktól 2014-ben. Átlagos napi, egy főre jutó kiadásaik összege 11 ezer forint volt ezen időszak alatt. A turisztikai utazások során 75, a nem turisztikai utakhoz fűződően 308 milliárd forintot költöttek Magyarországon. Az egy napra érkező vásárlók 139 milliárd forintnyi kiadási összegéből a szlovákok 55, az osztrákok 40, a románok 22 milliárd forintot költöttek. Az egy napra látogatók kiadásainak közel egynegyedét (86 milliárd forintot) az átutazók, további egyötödét (81 milliárd forintot) a munkavégzők, üzletelők kiadásai tették ki. A turisztikai célú magyarországi kiadások közel felét (37 milliárd forint) gyógy- és egészségmegőrzés, egyötödét rokon- és barátlátogatás alkalmával költötték el.

A **több napra látogatók** kiadásainak összege éves szinten **1076 milliárd forint** volt, 17%-kal több, mint az előző évben. A külföldiek **turisztikai kiadásainak összege a több napra látogató külföldiek körében 995 milliárd forint** volt, ebből az üzleti utazók költése 128 milliárd forint. Míg a szabadidős utazók kiadásai 24%-kal növekedtek, addig az üzleti utazóké 9%-kal csökkentek. A külföldiek további 144 milliárd forintot gyógy- és egészségmegőrzésre, 177 milliárdot rokonlátogatásra, 288 milliárdot városnézésekre, 152 milliárdot üdülésre, szórakozásra fordítottak. Leginkább a városnézők kiadásainak összege nőtt (47%-kal) az előző évhez viszonyítva, köszönhetően a brit, a német és az Egyesült Államokból érkező látogatóknak. A több napra látogatók magyarországi kiadásainak 18%-a Németországból, 10%-a az Egyesült Államokból, egyaránt 5–5%-a az Ausztriából, a Csehországból és az Egyesült Királyságból érkezőktől származott. **Nem turisztikai céllal, több napra** hazánkba érkező 2 millió külföldi látogató, 81 milliárd forint értékű vásárlásainak nagy része egyéb besorolás nélküli költés, egynegyede a munkavállalóké és üzletelőké.

2014-ben egy külföldi látogató átlagosan 13,3 ezer forintot költött naponta, 7%-kal többet, mint 2013-ban. A turisztikai céllal utazók napi, egy főre jutó kiadása átlagban 15,1 ezer forint (6%-os növekedéssel), a nem turisztikai átlagköltés 9,9 ezer forint (4%-os növekedéssel). A főbb mutatók közül egyedül a több napra, nem turisztikai céllal utazók átlagköltése csökkent az év során (5%-kal, 6,5 ezer forintra).

2014-ben a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér 7,5%-kal több érkező és induló utast szolgált ki, mint az előző évben. A **légi úton hazánkba érkező külföldiek száma 3,7 millió fő** volt a személyforgalmi becslések alapján, a legtöbben az Egyesült Államokból (490 ezer fő), az Egyesült Királyságból (365 ezer fő) és Németországból (251 ezer fő) jöttek. A légi utazók utazási szándékai jelentősen külön-

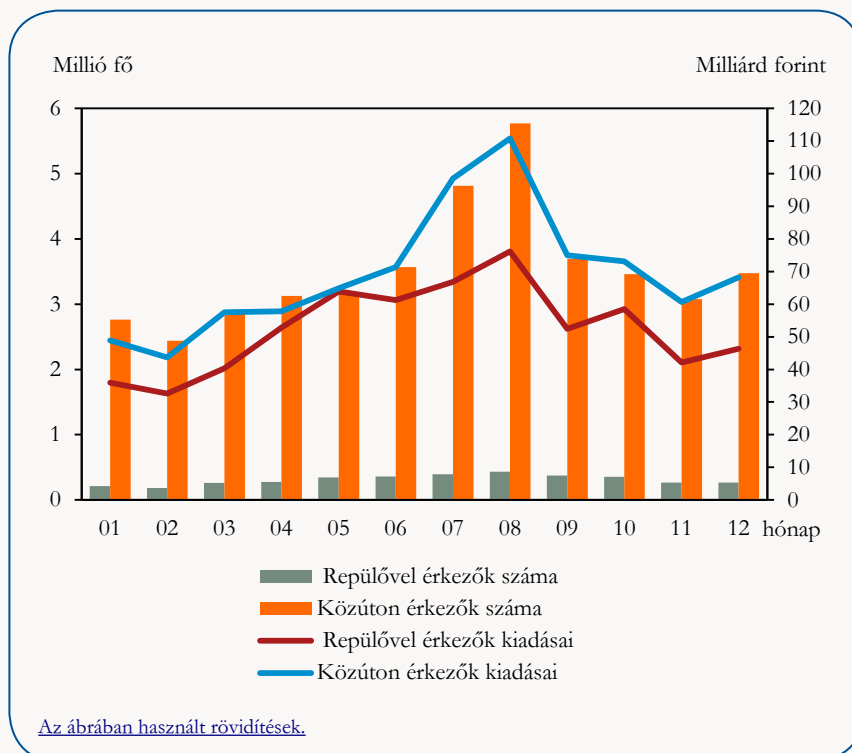
böznek a közúton érkezőkétől. Míg a közúton érkezőknél a látogatók 38%-ának fő célja az átutazás, 22%-ának a vásárlás, tehát a nem turisztikai cél a jellemző, addig a repülővel érkezők 96%-a turisztikai céllal érkezett, ebből 18%-a üzleti utazó, 42%-a városnéző. A Magyarországot is érintő körutazáson részt vevők aránya 8%. A repülővel érkezők átlagos tartózkodási ideje is jelentősen magasabb (8,4 nap), mint a hazánkba érkező külföldiek átlagos tartózkodási ideje (2,4 nap), vagy a közúton érkezőké (1,9 nap). A legtöbbet a tanulási céllal érkezők (66 nap) és a munkavégzők (30 nap) töltenek egyhuzamban nálunk, a legkevesebbet a körutazók (3,7 napot). A városnézők átlagos tartózkodási ideje 5,6 nap, gyógykezelésre a külföldiek átlagban két hetet szánnak (15 nap).

A légi utasok napi, egy főre jutó átlagköltsége (20 ezer forint) közel kétszerese a közúton érkezők napi személyenkénti kiadásainak. Utazási motivációnként jelentős a közlekedés módja szerinti napi kiadások különbsége is: a turisztikai célú légi utasok átlagos napi kiadásainak összege (25 ezer forint) közel két és félszer annyi, mint a közúton érkezőké (10 ezer forint). A gyógy- és egészségmegőrzésre érkező utasok kiadásai (34 ezer forint) meghaladták a közúti utazók napi kiadásainak (15 ezer forint) kétszeresét.

A látogatók kiadásainak szerkezete jelentősen eltér az egy és a több napra látogatók esetében. Az **egy napra látogatók** kiadásai 39%-át árucikkek, 22%-át élelmiszervásárlásra fordították. Az üzemanyagkiadások (8%), valamint a szálláshely- és vendéglátó-szolgáltatások aránya (8,4%) hasonlóan alakult, mint 2013-ban. Az egynapos utazók körében a legnagyobb mértékben (3,3 százalékponttal) az élelmiszer-vásárlások aránya csökkent, ezt a csökkenést a gyógykezelésekre, egészségmegőrző kezelésekre kiadott összegek növekedése ellensúlyozta. A **több napra látogatók** kiadásainak jelentős részét a szálláshely- és a vendéglátó-szolgáltatásokra fordított költségek adták (41%). Közlekedésre a kiadások 15, élelmiszere, italra és egyéb árucikkekre 21%-át költötték.

13. ábra

A Magyarországra érkezők száma és kiadása az érkezés típusa szerint, 2014

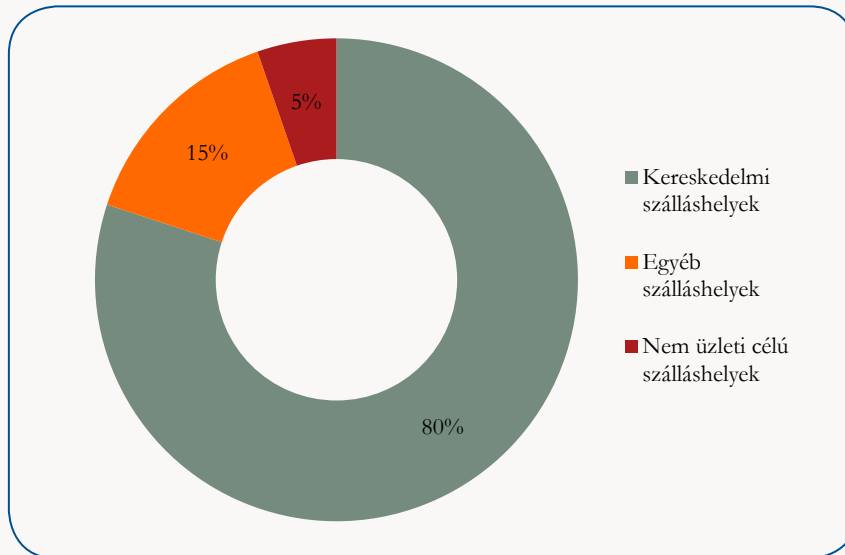

6. Szálláshely-szolgáltatás

2014-ben Magyarországon a turisztikai szálláshely-szolgáltatást nyújtó egységek 249 ezer szobát, 650 ezer férőhelyet biztosítottak a vendégek számára. A szobák és férőhelyek több mint fele a kereskedelmi szálláshelyeken volt elérhető. Az egyéb szálláshelyek kapacitása a teljes 33%-a. A nem üzleti célú szálláshelyek az összes férőhely 10%-ával várták a vendégeket az országban.

14. ábra

A szálláshelyek vendégforgalmának megoszlása, 2014

A kereskedelmi szálláshelyeken realizálódott a vendégéjszakák 80%-a. A kereskedelmi egységek részesedése a vendégéjszakák számát tekintve mindegyik régióban a legmagasabb, ugyanakkor az egyéb szállásadás teljesítménye a balatoni településeken még továbbra is jelentős.

6.1. Kereskedelmi szálláshelyek

2014. július végén 3186 kereskedelmi szálláshely 140 ezer szobával – ezen belül a kempingek 47 ezer lakóegységgel –, illetve 370 ezer férőhellyel várta a vendégeket.

2014. július 31-én 1042 szálloda működött az országban. A szállodák 60 ezer szobával és az összes kereskedelmi szálláshelyi férőhely 39%-val (143 ezer férőhellyel) rendelkeztek. A működő egységek száma 3,2, a férőhelyek száma 1,3, a kiadható szobák száma 1,4%-kal emelkedett a 2013-ben regisztrált adatokhoz képest. A működő egységek száma 2014 júliusában a kategória nélküli szállodák esetében 697-ről 677-re csökkent.⁴

A szállodai férőhelyek 7,8%-ával a regisztrált gyógyszállodák rendelkeztek, az összes szálloda közül 32 gyógyszállodaként működött.⁵

2014 júliusában a működő panziók száma 1081 egység volt. A panziók a kereskedelmi szálláshelyi férőhelyek 8,3%-ával (csaknem 31 ezer férőhellyel) álltak a vendégek rendelkezésére.

A többi szállástípus közül jelentősebb kapacitással rendelkeztek még a kempingek, bár ez csak a nyári hónapokra korlátozódott. A 253 egység 122 ezer férőhellyel rendelkezett, a férőhelyek száma változatlan maradt, miközben az egységek száma 2,7%-kal csökkent. A közösségi szálláshelyek és üdülőtáborok együttes férőhely-kapacitása az összes kereskedelmi szálláshelyi férőhely-kapacitás csaknem egyötödét tette ki.

⁴ 2009. október 20-án hatályba lépett 239/2009. (X.20) számú kormányrendelet alapján 2012-ben megszűnt a szálláshelyek eddig érvényes osztályba sorolása. Az önbesoroláson alapuló kategorizálás helyébe az ún. védjegyrendszer lépett. A KSH 2013. január 1-jétől a publikációiban csak a védjegyrendszer szerinti, szállodai minősítési rendszernek megfelelően közöl osztályba sorolás szerinti adatokat (csillag szerinti bontás).

⁵ 2012. júliustól a hivatal csak azon működő gyógyszállodákról közöl adatokat, amelyek szerepelnek az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főosztályának nyilvántartásában.

2014-ben 9,6 millió külföldi és belföldi **vendég** 24,4 millió **éjszakát** töltött el a kereskedelmi szálláshelyeken, 6,4%-kal többet, mint 2013-ban. Mind a belföldi, mind a külföldi vendégek és vendégéjszakák száma nőtt.

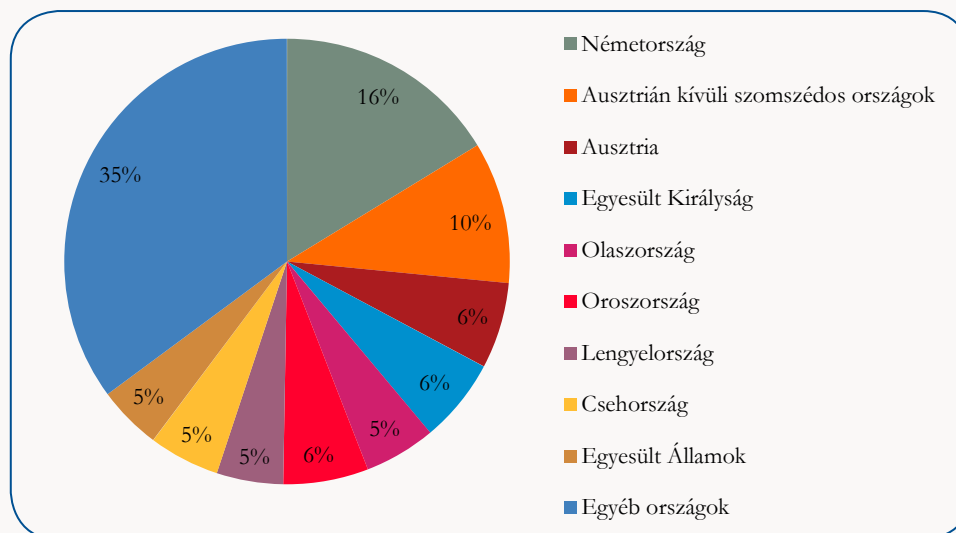
A kereskedelmi szálláshelyekre 2014 folyamán 4,6 millió külföldi vendég érkezett, és 12,4 millió éjszakát töltöttek el itt. Számuk 5,2, az általuk eltöltött vendégéjszakák száma 3,1%-kal meghaladta az előző évit. A külföldiek aránya 48% volt, a vendégéjszakákból 51%-kal részesedtek.

A külföldivendég-éjszakák száma szinte valamennyi szállástípus esetén bővült az egy évvel azelőttihez viszonyítva, a szállodákban 2,6, az üdülőházakban 4,6, a közösségi szálláshelyeken 24 és a panziókban 7,5%-kal. A gyógyszállókban 4,4%-kal több vendégéjszakát töltöttek el az odalátogatók, míg a kempingek esetén lényegében stagnálás tapasztalható.

Az Európa országaiból hazánk kereskedelmi szálláshelyeire érkező vendégek és vendégéjszakáik száma 3,5, valamint 1,8%-kal emelkedett. Európából 3,8 millió vendég látogatta meg a szálláshelyeket, az általuk eltöltött éjszakák száma elérte a 10,4 milliót. Az ideérkezők éjszakáik negyötödét szállodákban töltötték.

15. ábra

A külföldivendég-éjszakák számának megoszlása a főbb küldő országok szerint, 2014

Bár az Európán kívüli földrészek részesedése a vendégforgalmi adatokból nem jelentős (16%), növekvő forgalmat jelentettek a kereskedelmi szálláshelyek 2013-hoz képest. A legjelentősebb Európán kívüli küldő ország az Egyesült Államok, ahonnan a vendégek 572 ezer vendégéjszakát töltöttek el hazánkban 2014-ben. Jelentős az ázsiai országok részesedése (949 ezer vendégéjszakával), legfőképpen Izraelé, Kínáé és Japáné.

A kereskedelmi szálláshelyek 2014-ben 5,0 millió **belföldi vendéget** fogadtak, akik 12,1 millió vendégéjszakát vettek igénybe. A belföldi vendégek és vendégéjszakák száma egyaránt nőtt (12, illetve 10%-kal) 2013-hoz képest. A belföldivendég-forgalom – a vendégéjszakák száma alapján – minden szállástípus esetében emelkedett.

A kereskedelmi szálláshelyek 2014-ben 44%-os szobakapacitás-kihasználtsággal működtek, ami 1,5 százalékponttal több, mint egy évvel korábban. A szállodák átlagos szobafoglaltsága 52%-os volt, 1,9 százalékponttal meghaladta a 2013-ban regisztráltat. A legnagyobb szobakapacitás-kihasználtsággal az ötcsillagos szállodák működtek (68%), ezt követte a gyógy- és a négycsillagos szállodák foglaltsága (62, illetve 61%). Július, augusztus és szeptember hónapokban működtek a szállodák a legmagasabb (57–68%-os) szobafoglaltsággal, a két leggyengébb hónap – január és február volt.

A kereskedelmi szálláshelyek 2014-ben összesen 333 milliárd forint **bevételt** realizáltak, folyó áron 11%-kal többet az előző évinél.

A kereskedelmi szálláshelyek 2014. évi szállásdíjbevétele folyó áron 190 milliárd forint volt, az előző évi értéknél 14%-kal magasabb. A szállásdíjbevételek közel kétharmada (117 milliárd forint) a külföldi vendégektől származott, ez 12%-kal több, mint 2013-ban. A belföldi vendégek által fizetett szállásdíjbevételek 18%-os folyó áras növekedéssel közel 72 milliárd forint volt. A vendéglátás bevételei – 7,3%-kal emelkedve – 72 milliárd forintot, az egyéb bevételek – 9,2%-kal növekedve – 71 milliárd forintot tettek ki.

A szállodai szobák bruttó átlagára 16 ezer forint volt (7,8%-kal meghaladta az előző évi értéket), az ötcillagos kategóriában ennek több mint kétszeresét regisztrálták a szálláshelyek. Egy szoba egy működési napjára („REVPAR”) a szállodákban átlagosan bruttó 8400 forint szállásdíjbevételek jutott, 12%-kal nőtt 2013-hoz viszonyítva. Az ötcillagos egységek 24 ezer forintot, a négycsillagos házak ennek kevesebb mint felét, 9700 forintot értek el. Egy kiadható szobára jutó teljes árbevételek (TREVPAR), a szállodákban majdnem 15 ezer forint volt, az ötcillagos szállodákban elérte a 40 ezer forintot.

6.2. Egyéb szálláshelyek*

2014 végén 1495 településen 35 ezer hivatalosan regisztrált egyéb szálláshelyi vendéglátó 93 ezer szobával és 215 ezer férőhellyel várta a vendégeket. A szállásadók számának és szálláshelyeik kapacitásának fele a Balaton-parthoz közeli településeken volt.

A szállásadók száma 1%-kal csökkent, a férőhelyek száma stagnált 2014-ben az előző évhez képest. A férőhelycsökkenés elsősorban Dél-Dunántúlt érintette, a legnagyobb mértékben Közép-Magyarországon, ezen belül Budapesten emelkedett.

Bár az egyéb szálláshelyi vendéglátáson belül kicsi (megközelítőleg 10%-os) a részesedése, a **falusi szállásadás kapacitásadatai szintén csökkentek. Ennek mértéke** 2013-hoz képest a vendéglátók számát tekintve 5, a szobák számát tekintve 3,4, a férőhelyek száma 2,4%-kal mérséklődött. Növekedést csak a Nyugat-Dunántúlon és az Alföldön regisztráltak.

A települési önkormányzatok jelentése szerint 2014-ben 1 millió 364 ezer vendég, 4 millió 479 ezer éjszakát töltött el egyéb szálláshelyeken. A vendégek száma 28, a vendégéjszakák száma 22%-kal nőtt. A vendéglátók az év során átlagosan 39 vendéget fogadtak, akik átlagosan 3,3 éjszakára vették igénybe a szolgáltatásaikat. Az egyéb szállásadás **vendégforgalmára** jellemző a **belföldi** vendégek túlsúlya, a vizsgált évben 10-ből 6 vendég belföldi volt, az éjszakák közel kétharmadát ők vették igénybe. A falusi szállásadás esetében ez még inkább érvényesült: a belföldi vendégek aránya 91, a belföldi vendég-éjszakáké 89%. 2014-ben 892 ezer belföldi vendég közel 2 millió 726 ezer éjszakát töltött az egyéb szálláshelyeken, a vendégek száma 23, a vendégéjszakák száma 17%-kal bővült az előző évhez képest. A **külföldi vendég-forgalomban** a belföldihez képest jóval nagyobb mértékű (41 és 31%-os) a növekedés. Mivel a külföldi vendégek száma nagyobb mértékben nőtt, mint a vendégéjszakák száma, az átlagos tartózkodási idő kissé rövidült (4,0 éjszakáról 3,7 éjszakára).

Figyelemre méltó Budapest 2014. évi kapacitás- és vendégforgalom-emelkedése. A vendéglátók, a szobák és a férőhelyek száma több mint másfélszeresére, a vendégforgalom jóval nagyobb mértékben nőtt: a vendégek száma 91, az általuk eltöltött éjszakáké 85%-kal. Az emelkedés egyértelmű oka a külföldi vendégek és vendégéjszakák emelkedése.

6.3. A nem üzleti céllal üzemeltetett közösségi szabadidős szálláshelyek

2014-ben 8,3%-kal több, 990 szálláshely üzemelt nem üzleti célú (nonprofit) egységként. A kiadható szobák száma 13%-kal, 15 ezerre, a szobai férőhelyeké 17%-kal, 58 ezerre bővült. A szobai és a sátorozó férőhelyek együttes száma meghaladta az 65 ezret. A nem üzleti célú szálláshelyek döntő része (372 egység) üdülőként üzemelt, 12 ezer szobaférőhellyel. Az üdülők mellett a gyermek- és ifjúsági tábor volt a legelterjedtebb üzemelési forma, az országban 201 ilyen szálláshely működött, 20 ezer férőhellyel. 2014-ben 164 diákothoton és kollégium végzett kiegészítő tevékenységként nem üzleti célú szálláshely-szolgáltatást, 24 ezer férőhelyet, a nem üzleti céllal üzemeltetett szálláshelyek férőhelyszámának 36%-át kínálva.

* 2009-ig magán szálláshelyek, bővebben lásd: [Módszertani megjegyzések, fogalmi meghatározások](#)

2014-ben a nem üzleti célú szálláshelyek 493 ezer **vendéget** fogadtak, az előző évihez képest 10%-kal többet. A **vendégéjszakák száma** 6,9%-kal nőtt, meghaladta az 1,6 milliót. Az előző évekhez hasonlóan a vendégek és a vendégéjszakák döntő többségét (95–95%-át) a belföldi vendégek és a belföldi vendégéjszakák adták.

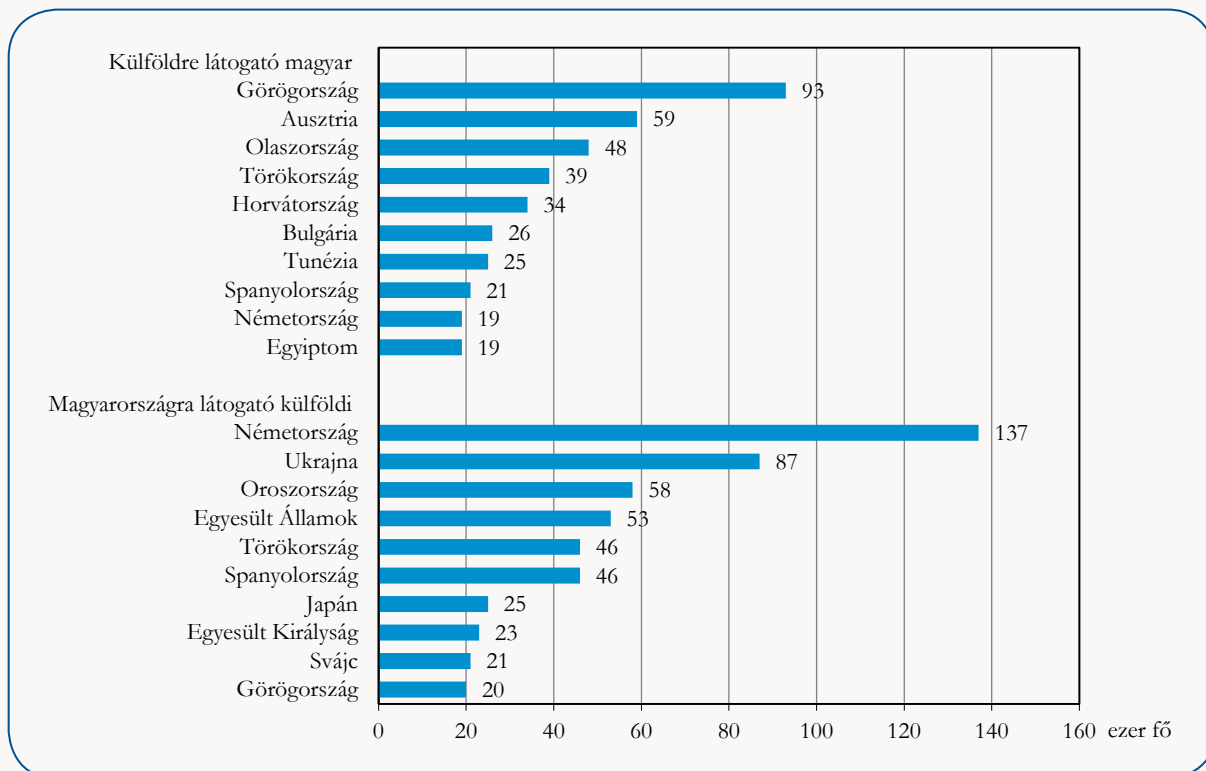
Szállástípust tekintve az üdülők voltak a legnépszerűbbek, ezekben az egységekben vették igénybe a vendégéjszakák 41%-át. Népszerűek voltak még a gyermek- és ifjúsági táborok, itt az előző évhez képest 12%-kal több éjszakát, az összes vendégéjszaka 20%-át realizálták. A kollégiumok és diákothonok 30%-kal több vendégéjszakát jelentettek 2013-hoz képest. A vendégforgalom itt nőtt a legnagyobb mértékben.

7. Utazásszervezés

2014-ben 1318 vállalkozás rendelkezett utazásszervezői és -közvetítői **tevékenységi engedéllyel**. A tevékenységi engedéllyel rendelkezők többsége utazásszervező és 18% azon cégek aránya, akik kizárólag ügynöki tevékenységet folytatnak. A vállalkozások közel egyharmada az utazásszervezést más főtevékenység mellett végezte. Ezek elsősorban szálláshely-szolgáltatással, egyéb szárazföldi személyszállítással, egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatással, konferenciák, kereskedelmi bemutatók szervezésével foglalkoztak. 2014-ben a vállalkozások 1%-a végzett egyéb foglalkozási tevékenységet. Idetartoznak az utazással összefüggő egyéb szolgáltatások, mint például a jegyértékesítés, az idegenvezetői tevékenység és az utazási promóció. Közülük összesen 834 utazásszervezői és -közvetítő engedélyt váltott ki, további 331 csak utazásközvetítői, 153 pedig csak utazásszervezői engedélyt kapott. 2014-ben az utazásszervező és -közvetítő vállalkozások több mint a fele budapesti székhelyű volt, hasonlóan a korábbi évekhez.

16. ábra

Nemzetközi szervezett utasforgalom partnerországok szerint, 2013

Szervezett utaztatás keretében 1,2 millió fő utazott 2013-ban.⁶ Az utazási csomagszolgáltatást kiutazás esetén igénybe vevők száma 514 ezer főre csökkent. A szervezett beutaztatás esetén az idelátogatók száma 684 ezer fő volt.

2013-ban az utazási csomaggal utazók **vendégéjszakáinak** száma 4,4 millióra tehető. Ezen belül a szervezeten utazó hazai turisták külföldön eltöltött vendégéjszakáinak száma 3,0 millióra csökkent. A hazánkba látogató külföldiek vendégéjszakáinak száma 1,4 millió volt.

2013-ban a szervezett kiutaztatás keretében a legtöbb **külföldre látogató** magyar vendég Görögországba (18%) utazott, ezt követte Ausztria (11%), Olaszország (9,2%), Törökország (7,5%) és Horvátország (6,6%). Az említett öt országban regisztrálták az európai országokba utaztatott magyar vendégek felét. Az eltöltött vendégéjszakák tekintetében az európai rangsor: Görögország (23%), Törökország (9,6%) Olaszország (8,21%), Bulgária (6,5%) és Horvátország (6,2%).

2013-ban Magyarország legfontosabb **küldő területei** vendégszám tekintetében Németország (20%), Ukrajna (13%), Oroszország (8,5%), Egyesült Államok (7,7%) és Spanyolország (6,7%) voltak. A legtöbb vendégéjszakát az Oroszországból (28%), Ukrajnából (13%) és Németországból (11%) Törökországból (7,9%) és Görögországból (4,0%) érkező vendégek töltötték el.

Az utazásszervezők és -közvetítők folyó áron 170 milliárd forint **nettó árbevétel**t értek el 2013-ban. Az utazásszervezők kiutaztatási, beutaztatási és belföldi utaztatási tevékenysége 92 milliárd forintot tett ki, domináns része a 64 milliárd forint bevétel jelentő kiutaztatás képviselt. A beutaztatásból összességében 26 milliárd forint árbevétel származott, ez az utazásszervezési forgalom 28%-át fedte le. A belföldi utaztatás során a vállalkozások 2,5 milliárd forint árbevételét realizáltak. Az utazásközvetítő cégek bevételéből az idegenforgalmi ügynökség jutaléka 2,0 milliárd forint, a közvetített szolgáltatások jutaléka 2,6 milliárd forintra tehető. A vállalkozások a nem utazási csomagban értékesített és közvetített menetjegyek eladásából 3 és fél milliárd jutalékot realizáltak. Az utazással összefüggő, önálló értékesítések árbevétel megaladta a 76 milliárd forintot.

8. Vendéglátás

2014 végén közel 48 ezer **kereskedelmi** és 5500 **munkahelyi**, rendezvényi és közétkeztetést végző, azaz összesen megközelítőleg 54 ezer **vendéglátóhely** üzemelt Magyarországon. A kereskedelmi vendéglátást végző egységeken belül majdnem 29 ezer étterem és cukrászda (magában foglalja a büféket és fagylyaltozókat is), valamint több mint 19 ezer italüzlet és más zenés szórakozóhely látta vendégül a látogatókat. A kereskedelmi vendéglátóegységek 36, a munkahelyi vendéglátóhelyek 19 %-át üzemeltették egyéni vállalkozók, hasonlóan az előző évihez.

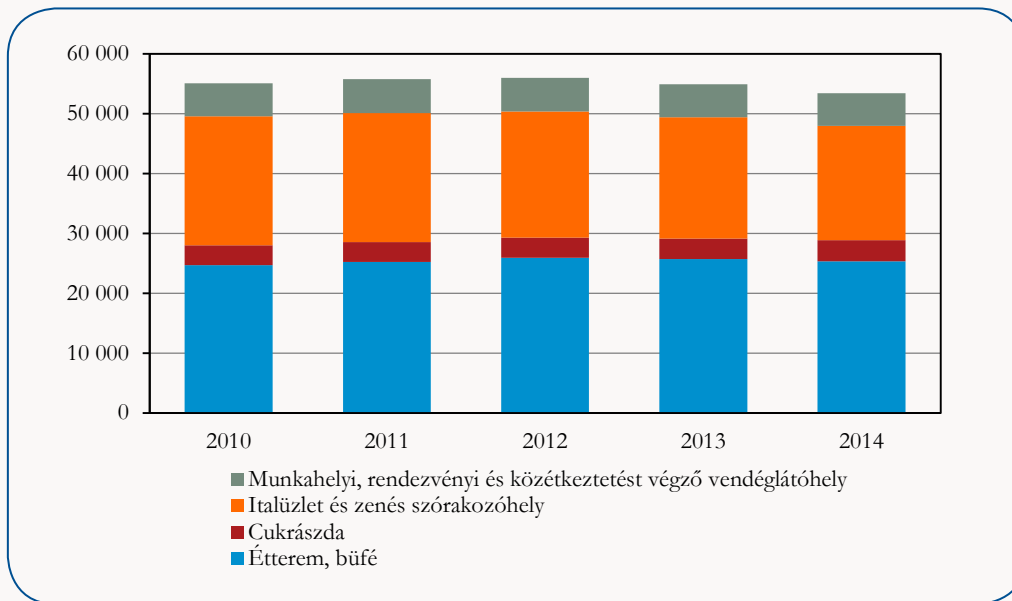
A vendéglátóhelyek száma az előző év végéhez képest 2,8%-kal, több mint 1500 egységgel lett kevesebb. Az éttermek, cukrászdák száma összességében lényegesen nem változott, mivel az éttermek, büfék számának 1,4%-os csökkenését némileg ellensúlyozta a cukrászdák számának 2,2%-os növekedése. Italüzletből és zenés szórakozóhelyből 5,9, munkahelyi vendéglátóegységéből 0,9%-kal kevesebb egység működött 2014 végén.

A vendéglátásból – az előzetes adatok alapján – 2014-ben folyó áron 816 milliárd forint **árbevétel** származott, a forgalom volumene 5,7%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Az árbevétel 86%-a, 705 milliárd forint a kereskedelmi, 14%-a, 112 milliárd forint a munkahelyi vendéglátásban realizálódott. A kereskedelmi vendéglátás forgalmának volumene 5,0, a munkahelyi és közétkeztetést végző vendéglátóegységeké 10,7%-kal nőtt.

⁶ Utazásszervezési adatgyűjtés (OSAP 1035) 2013-as adatai csak részben összehasonlíthatók a 2012-es adatokkal az alapsokaság változás miatt. 2013-tól csak a 4 fő feletti cégek kerültek be, míg 2012-ben a 4 fő feletti létszámú és 50 millió forint feletti árbevétellel rendelkező cégek is szerepeltek.

17. ábra

A vendéglátóhelyek számának alakulása típus szerint, december 31.

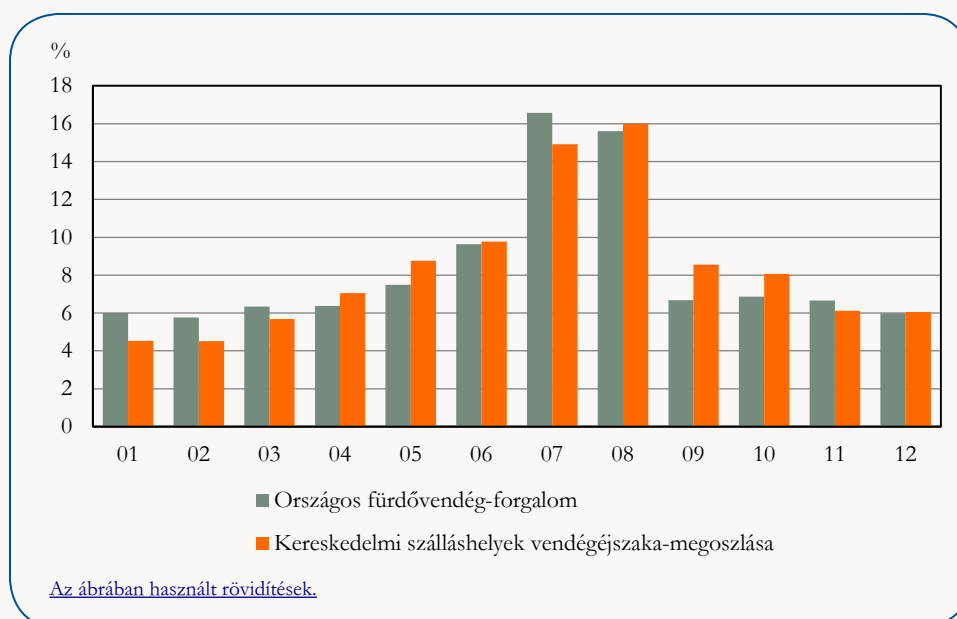

9. Fürdők

Magyarországon 2013-ban 584 fürdő üzemelt, ezek közül 394 állandóan, 190 idényszerűen. A fürdők több fürdőtypust is üzemeltethetnek: gyógy-, termál-, élményfürdőt, strandot és (tan)uszodát, ezekből összesen több mint 1100 működött. Legjellemzőbbek a strandok (267 egység), de gyógyfürdőből is 122 volt.

18. ábra

A fürdők és a kereskedelmi szálláshelyek éves vendégforgalmának havi megoszlása

A fürdők vendégforgalma 2013-ban meghaladta a 38 millió látogatót, a forgalom negyede Budapesten és Pest megyében valósult meg. A főszezonban a fürdőlátogatók havi száma több mint 6 millió fő, míg a szezonon kívül 2–3 millió között alakul, a forgalom éven belüli megoszlása hasonló a kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalmához.

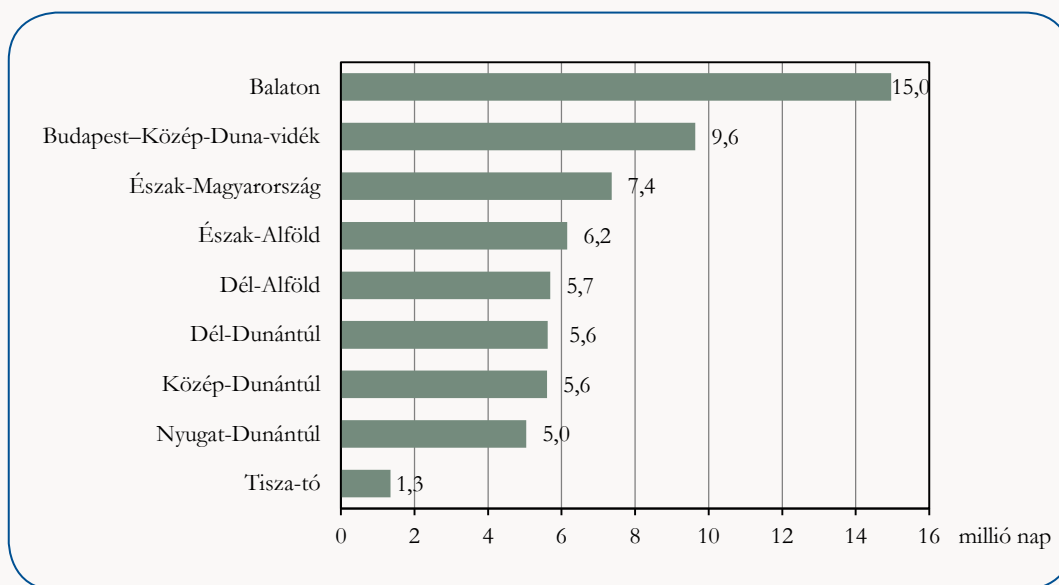
A közfürdők árbevétele 2013-ban megközelítette a 108 milliárd forintot. Az árbevétel 31%-a származott fürdőszolgáltatásokból, 40%-ka szálláshely-szolgáltatásokból. A térítés szempontjából az árbevételek negyede származott jegy- és bérletértékesítésből. A bevételek 6%-át SZÉP-kártyával egyenlítették ki a vendégek.

10. Területi összehasonlítás

A magyar lakosság többnapos turisztikai célú belföldi utazásainak legnagyobb része a saját régióba irányult. Ez alól kivételt képez a Balaton, ahol az összes utazásra fordított idő közel negyede realizálódott, Budapest–Közép-Duna-vidék részesevé 16% volt, az Észak-Magyarországra utazók tartózkodási ideje 12, az Észak-Alföldre utazóké 10%-ot tett ki a teljes belföldi turizmuson belül.

19. ábra

Az utak során eltöltött idő célrégió szerint, 2014

A Közép-Magyarországon lakók utazásra fordított ideje a Balatonnál 6,7 millió nap, ez a régió belföldi forgalmának 45, a teljes többnapos belföldi turisztikai forgalomnak pedig 11%-a.

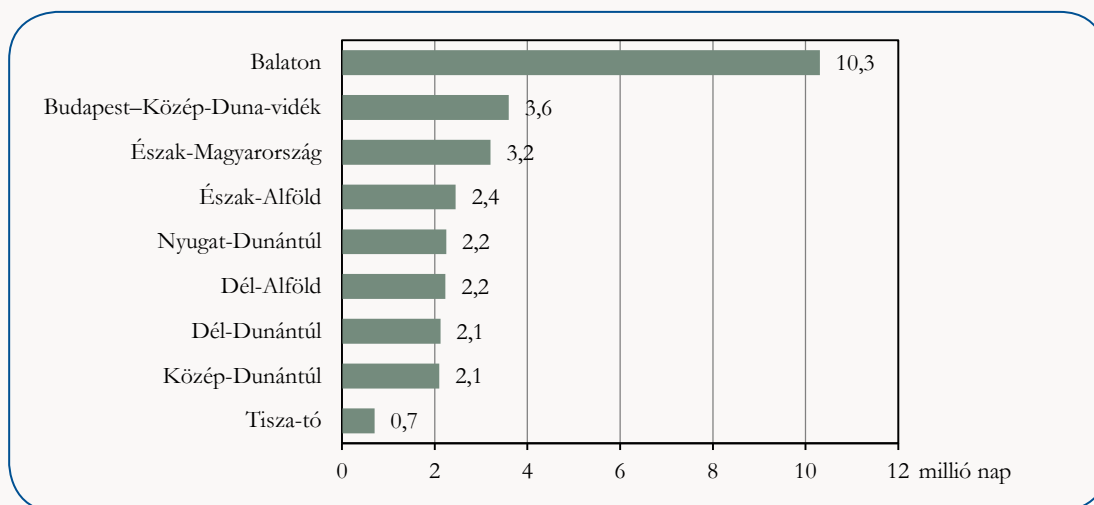
A hosszabb időtartamú utazásoknál a regionális különbségek sokkal jelentősebbek, mint a rövidebb, hétféle utazásoknál. A fővárosiak 39, a Dunántúlon élőknek 25–30, az Alföldön lakóknak 19–20%-a vett részt ilyen utazáson.

A motiváció szoros kapcsolatban van a célrégióval és a költséssel is. A Balaton térségét elsősorban a szórakozásra, pihenésre vágyók keresik fel, míg a Budapest–Közép-Duna-vidék régióban jelentősebb (56%) az ismerős meglátogatása, de a hivatalos célú utazások jelentős része is ide irányul.

Az egyes régiók belföldi turizmusból származó bevételei nem minden esetben állnak arányban az odaérkezők számával, mivel a turisták napi költsége területileg jelentősen eltér. Az összes turisztikai fogyasztás közel harmada realizálódott a Balatonnál, a Budapest–Közép-Duna-vidék régióknak – az alacsony napi költséssel járó utazások nagy száma miatt – csak az észak-magyarországihoz hasonló nagyságú bevétel jutott. Figyelemre méltó Nyugat-Dunántúl helyzete is, ahol a magas költséssel járó utazások voltak jellemzőek.

20. ábra

A négy vagy annál több éjszakás utak során eltöltött idő célrégió szerint, 2014

2013-ban a több napra Magyarországra látogató **külföldiek** 35%-a legalább 1 éjszakát Budapesten töltött. A fővárosba érkezők utazási célja nagyrészt városnézés, üzleti utazás, körutazás, rokon- és barátlátogatás. Számuk (4,2 millió) minimális mértékben emelkedett 2013-hoz viszonyítva. Főként a németek, az Egyesült Királyságból és az Egyesült Államokból érkezők száma kimagasló, az Európából érkezők aránya 72%. Minden harmadik látogató éjszakázott legalább egyszer a Nyugat-Dunántúlon, 21%-uk német, 20%-uk osztrák volt, de jelentős a szlovák, a román és a cseh utazók száma is a régióban.

A külföldivendég-forgalom erős területi koncentrátságára utal, hogy a **kereskedelmi szálláshelyeken** eltöltött vendégéjszakák 58%-át a fővárosban és további 14%-át a Balatonnál regisztrálták. A balatoni üdülőkörzetben eltöltött külföldivendég-éjszakák száma 3,6%-kal csökkent, a Budapestre látogató külföldi turisták 4,4%-kal több vendégéjszakát töltöttek el 2013-hoz képest. A külföldivendég-éjszakák száma a Balaton és Dél-Dunántúl kivételével minden idegenforgalmi régióban nőtt.

2. tábla

Magyarország legnépszerűbb városai a vendégéjszakák száma alapján, 2014

Külföldivendég-éjszakák szerint		Belföldivendég-éjszakák szerint	
település	vendégéjszaka	település	vendégéjszaka
Budapest	7 214 156	Budapest	938 619
Hévíz	660 508	Hajdúszoboszló	507 922
Bük	405 649	Siófok	499 629
Hajdúszoboszló	295 749	Zalakaros	336 553
Sárvár	279 688	Hévíz	326 859
Balatonfüred	234 859	Gyula	318 614
Siófok	207 227	Balatonfüred	308 641
Győr	173 524	Sopron	297 218
Eger	112 088	Bük	274 186
Szeged	101 139	Eger	259 236

A Balatonon, ahol a belföldivendég-forgalom 26%-át regisztrálták a szálláshelyeken, 7,3%-kal emelkedett a vendégéjszakák száma. Jelentős forgalmat könyvelhettek el a Mátra–Bükk üdülőkörzetben is a szálláshelyek, ahol az országos belföldivendég-forgalom 11%-a realizálódott, és az eltöltött éjszakák száma 13%-kal nőtt 2013-hoz képest.

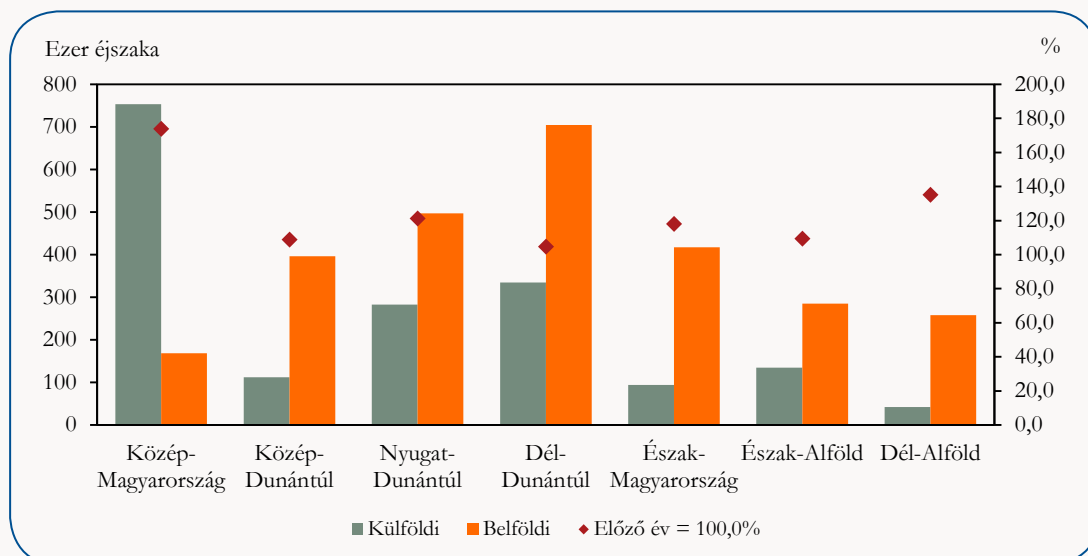
A belföldi vendég-éjszakák számát tekintve a három legnépszerűbb város Budapest, Hajdúszoboszló és Siófok volt, a külföldiek a legtöbb vendégéjszakát Budapesten, Hévízen és Bükön töltötték el.

Az **egyéb üzleti célú (2009 előtt magán-) szálláshelyek** vendégforgalmának 26, a vendégéjszakák 33%-át (1 millió 464 ezer vendégéjszakát) a Balaton kiemelt üdülőkörzetben regisztrálták 2014-ben. A Balatonhoz érkező vendégek száma 18, az ott eltöltött vendégéjszakáké 7,9%-kal emelkedett a bázisidőszakhoz képest. Az egyéb szálláshelyeket igénybe vevők körében jelentősen megélnékült Budapest iránt az érdeklődés, a kapacitások növekedésével párhuzamosan majdnem a duplájára nőtt az idelátogató, egyéb szálláshelyet igénybe vevő külföldi vendégek száma, a belföldieké is több mint másfélszeresére. A vendégéjszakák számát tekintve szintén nagy a növekedés (összességében 85%), viszont az átlagos tartózkodási idő nem változott. A Tisza-tavi üdülőkörzetnél a külföldi vendégek száma 73, az általuk eltöltött éjszakák száma 62%-kal esett vissza. Emellett még csökkent a Mecsek és Villány, illetve a Dunakanyar üdülőkörzetekben is a külföldi vendég-forgalom. A belföldi- és külföldi vendég-éjszakák együttes száma csak a Tisza-tónál mérséklődött (11%-kal). A belföldi vendégek körében a Balaton mellett a Mátra–Bükk üdülőkörzet a legnépszerűbb, ahol 20%-kal nőtt a belföldiek által eltöltött éjszakák száma, emellett a külföldieké 30%-kal emelkedett. A Velencei-tónál történt – Budapest mellett – az egyik legnagyobb vendégforgalom-növekedést az előző évhez képest. A Dunakanyar településeiben nagymértékben csökkent a külföldi vendég-forgalom, de a belföldi vendégek és vendégéjszakák számának növekedése elegendő volt ahhoz, hogy összességben emelkedjen az ebbe a térségbe látogatók és az általuk eltöltött vendégéjszakák száma. A régiók közül a legtöbb vendégéjszakát a Balatonon és a Budapest–Közép-Duna-vidéken töltötték. 2014-ben mindegyik statisztikai régióban nőtt a vendégéjszakák száma.

A budapesti vendégforgalom több mint kétharmada az V., a VI., a VII., a VIII., a IX. kerületbe koncentrálódik, ezek közül is kiemelkedik a VI. kerület forgalma.

21. ábra

Az egyéb szálláshelyeken töltött vendégéjszakák száma és változása, 2014

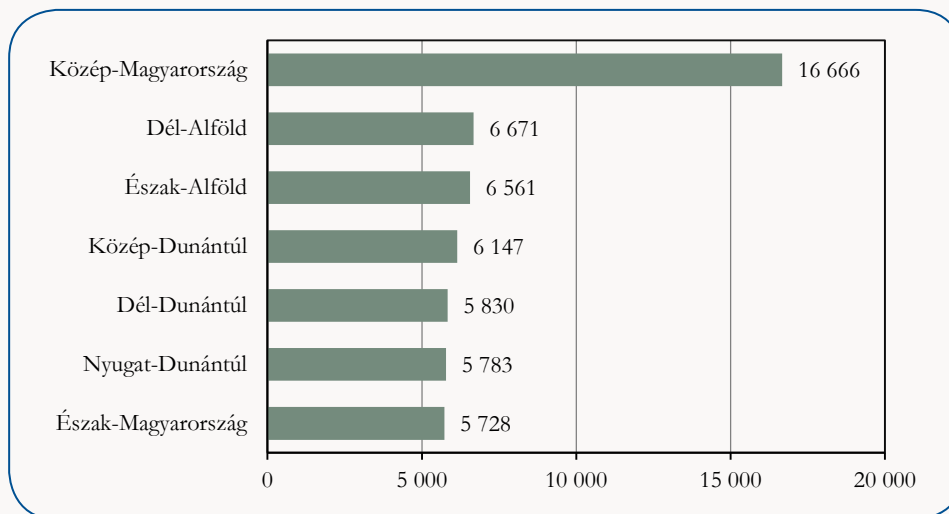
Az egyéb szálláshelyi teljesítmények mintegy tizedét képviselő falusi szállásadás területén a kínálat csökkenése ellenére a vendégek és az általuk eltöltött éjszakák száma is növekedett. A vendégéjszakák száma a Dél-Alföld régióban nőtt a legnagyobb mértékben (39%-kal) az előző évhez képest.

A nem üzleti céllal üzemeltetett szálláshelyeknél a statisztikai régiók közül Közép-Dunántúlon jelentették a legtöbb vendégéjszakát, Közép-Magyarországon a legkevesebbet. Emellett az előző évhez képest a forgalom legnagyobb mértékben Dél-Alföldön nőtt (mintegy 26%-kal), Nyugat-Dunántúlon csökkent (19%-kal).

A **vendéglátóhelyek** régiók szerinti megoszlása az előző év végi állapothoz hasonlóan alakult. Az egységek 31%-a Közép-Magyarországon, 36%-a az Alföldön és Észak-Magyarországon, egyharmada a Dunántúlon üzemelt.

22. ábra

A vendéglátóhelyek száma régiónként, 2014. december

A magyarországi **közfürdő**használat területileg eltér. Budapesten (ahol a fürdőlátogatások negyede valósul meg, illetve nagyon nagy számban találhatóak uszodák és tanuszodák) az éven belüli szezonális jóval kisebb, mint az ország többi részén. A legnagyobb (július) és a legkisebb (februári) hónap vendégforgalmának aránya Budapest esetében másfélszeres, míg Budapesten kívül több mint háromszoros. A legnagyobb vendégforgalom Budapesten, Zala, Hajdú-Bihar és Vas megyében valósult meg, az összes vendégforgalom közel 44%-a. Ugyanakkor az árbevételeket tekintve az előbb említett négy terület részesedése megközelítette a teljes forgalom kétharmadát. Állandó jelleggel legmagasabb számban (és arányban) Budapesten és Pest megyében (Közép-Magyarországon) üzemeltek fürdők, legkisebb arányban Dél-Dunántúlon. Közép-Magyarországon a fürdők közel fele (turisztikai szempontból kevésbé releváns) uszoda (vagy tanuszoda) volt.

További információk, adatok (linkek):

[Táblázatok](#)

Adatok:

stADAT-táblák (3.2. Gazdasági szervezetek 4.5. Turizmus, vendéglátás; 4.6. Szállítás, közlekedés; 6.5. Környezet),

Tájékoztatói adatbázis: 4. Gazdaság, 43. Termékek, tevékenységek, 436. Idegenforgalom.

Kiadványaink letölthetőek:

www.ksh.hu

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

info@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6789